
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Polgár Város Önkormányzata

Polgár 2018-2023

Elfogadásra került a .... /2018.(VII.26.) sz. KT. határozat alapján

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	5
Célok	6
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása	8
2. Stratégiai környezet bemutatása	9
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	31
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	48
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	56
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	59
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	64
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	64
1. A HEP IT részletei	64
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	65
A beavatkozások megvalósítói	65
Jövőképünk	66
Az intézkedési területek részletes kifejtése	70
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	71
3. Megvalósítás.....	74
A megvalósítás előkészítése.....	74
A megvalósítás folyamata	74
Monitoring és visszacsatolás.....	76
Nyilvánosság.....	76
Érvényesülés, módosítás.....	77
4. Elfogadás módja és dátuma	78

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Polgár Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Polgár településtörténete

Polgár, az eddig feltárt és múzeumokban látható, gazdag régészeti leletek tanúbizonysága alapján, igen régi település, amely már az őskortól kezdve, folyamatosan lakott hely volt. Hogy kik voltak az őslakók, az bizonytalan. A leletekből csak annyi állapítható meg, hogy Polgár fejlődésére az őskortól a népvándorlás koráig, sok nép kultúrája hatott. A honszerző Árpád, Szabolcs, Tas és Töhötöm vezérekre bízta ennek a területnek a megszállását. Ezek szállásterületéből alakult ki Szabolcs vármegye, melyhez ekkor még Polgár is tartozott.

Polgár neve először 1229-ben fordul elő írásos formában a Várad Regestrumban. Nevének eredetét, illetve jelentését máig is vitatják a nyelvészek, történészek. A tatárjárás idején Polgár területe teljesen elpusztult, elnéptelenedett. Hiteles források szerint az 1440-50-es években a Hunyadiak népesítették be újra. 1501-ben Bakócz Tamás érsek, a tulajdonába került Polgárt és Szentmargitát, Ároktóvel együtt az egri káptalannak adományozta, majd mindkét helységet királyi jóváhagyással Borsod megyéhez csatolták. Ide is tartozott egészen 1511-ig.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A kutatók által eddig feltárt és a „Polgár története” című, 1974-ben kiadott monográfiában megtalálható adatok szerint, Polgár már a tatárjárás után, a XV.-XVI. század fordulóján a mezővárosias fejlődés útjára lépett. A XVI. század derekán ugyanis hiteles adat szól Polgárról és Szentmargitáról, mint "oppidum"-ról (városról). A XVI. század végén a török hódoltság, a tatár és a német pusztítások következtében mindkét település (Polgár és Szentmargita) majdnem teljes elnéptelenedése következett be. Ez az állapot 1559-től 1608-ig tartott, amikor a katonáskodó hajdúk letelepedésével, illetve 1614-ben történt beiktatásával Polgár is a hajdúvárosok sorába lépett. A rendelkezésünkre álló hiteles adatok szerint Polgár 1613-tól 1692-ig volt önálló, különleges jogállással - "separata porta" - rendelkező hajdúváros. Ebben az időszakban Polgár a hajdú kiváltság jogcímét biztosító katonai szervezet formai fennállása mellett, olyan széleskörű autonómiával (önkormányzat) rendelkező, szabad paraszti mezővárossá alakult át, amelynek anyagi létét elsősorban a paraszt-polgári életformára való áttérés: a nagyarányú pusztai állattartás, kisebb mértékben a földművelés, a vásártartási jog, a gabona és marhakereskedelem, valamint az 1630-ban megkapott révjog jövedelme biztosította. A hajdúkerület 1718. február 11-én hozott határozata alapján Polgár kivált a hajdúvárosok közösségéből.

Ezután ismét egy elnéptelenedési korszak következett, amely alapján véve a polgáriak egyik tiltakozási formája volt az elviselhetetlen kettős adózás (hadiadó és a földesúri adóterhek) ellen. Ezzel ért véget a 110 éves hajdúvárosi korszak. Az 1718-tól 1848-ig terjedő új szakaszban Polgárnak az egri káptalan által más megyékből betelepített lakói teljesen jobbágyokká váltak, de nem mondtak le a földesúri terhek csökkentéséért és a „separata porta” visszaállításáért folytatott harcról. A különleges jogállást 1802-ben az országgyűlés határozatával végleg megszüntette. Ez egyrészt a jobbágyterhek fokozódásához, másrészt pedig az antifeudális küzdelmek erősebb válásához vezetett. 1848-tól jelentősen javult a volt polgári jobbágyok sorsa is, mert több földhöz jutottak, azonban a káptalani nagybirtok szorító közelsége nagymértékben akadályozta terjeszkedésüket, illetve gazdálkodásukat. Polgár további fejlődését az I. világháborúig terjedő korszakban a népesség számának nagyarányú növekedése jellemezte.

A világháborúk a nagyközség népének is mérhetetlenül sok kárt és szenvedést okoztak. Változott a társadalmi rétegződés, növekedtek a vagyoni különbségek. Megnőtt a földet követelő, valamint az alkalmi munkából élő cselédek és szegényparasztok száma. Sorsukon az 1945 augusztusában végrehajtott földosztás változtatott jelentős mértékben. Ekkor a keresőképes lakosság 75 %-a foglalkozott földműveléssel. A földosztással sorsdöntő változások kezdődtek meg mind a gazdasági élet, mind pedig a helyi közigazgatás átszervezése terén.

A település képviselő- testülete 1949 márciusában hozta meg a Polgár villamosításáról szóló határozatát, 1952-től pedig megkezdődött a termelőszövetkezetek, majd a gépállomás szervezése is. 1947. január 1-jével önálló nagyközség alakult Újszentmargita és önálló kisközség Újtikos néven. Változott Polgárnak a megyén belüli hovatartozása is, ugyanis 1949. december 14-én, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának 4.343. számú rendelete Polgárt Szabolcs vármegyétől Hajdú-Bihar megyéhez csatolta át. 1950-ben pedig Polgár község székhellyel új járást szerveztek, melyhez Egyek, Görbeháza, Polgár, Tiszacsege, Újszentmargita nagyközségek, valamint az újtikos körjegyzőség községei tartoztak. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1016/1969. (IV. 29.) számú határozata, Polgár községet nagyközséggé, ennek megfelelően a tanácsát pedig nagyközségi tanácsá nyilvánította 1970. január 1-jei hatállyal. A 17/1970. számú, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa által kiadott rendelet megszüntette Hajdú-Bihar megye polgári járását. Ezzel

egyidejűleg valamennyi községét - így Polgár nagyközséget is - a debreceni járáshoz csatolta. A járások megszüntetése után Polgár - Újtikos - Tiszagyulaháza községek közös tanácsú nagyközséggé szerveződtek. Ez a közigazgatási forma jónak és időtállóknak bizonyult, egészen 1991-ig. 1991. január 1-jei hatállyal Újtikos és Tiszagyulaháza önállósult és ettől az időponttól mindkét volt társközség önálló önkormányzattal rendelkezik. 1992-ben pedig Folyás is önálló község lett.

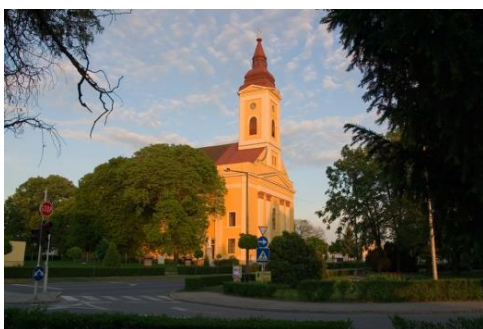

A polgári nép kollektív tudatában mindig erősen élt a mezővárosi, a hajdúvárosi, valamint a járásszékhelyi múlt, az autonómiára, a helyi, térségi vezető szerepre való törekvés. Történelmi folytonosságból következőnek, megszenvedett és megérdemelt szerzett jognak tekintették és tekintik gazdasági-közigazgatási irányító szerepük, városi keretek közötti tovább élését. Ezért pályáztak az újbóli várossá nyilvánításra. Ez a pályázat elérte célját, ugyanis a Köztársaság Elnöke 196/1992. (XII. 18.) KE. számú határozatával Polgár nagyközségnek 1993. január 1-jei hatállyal a városi címet adományozta. Ezzel az itt élő lakosság régi vágya teljesült.

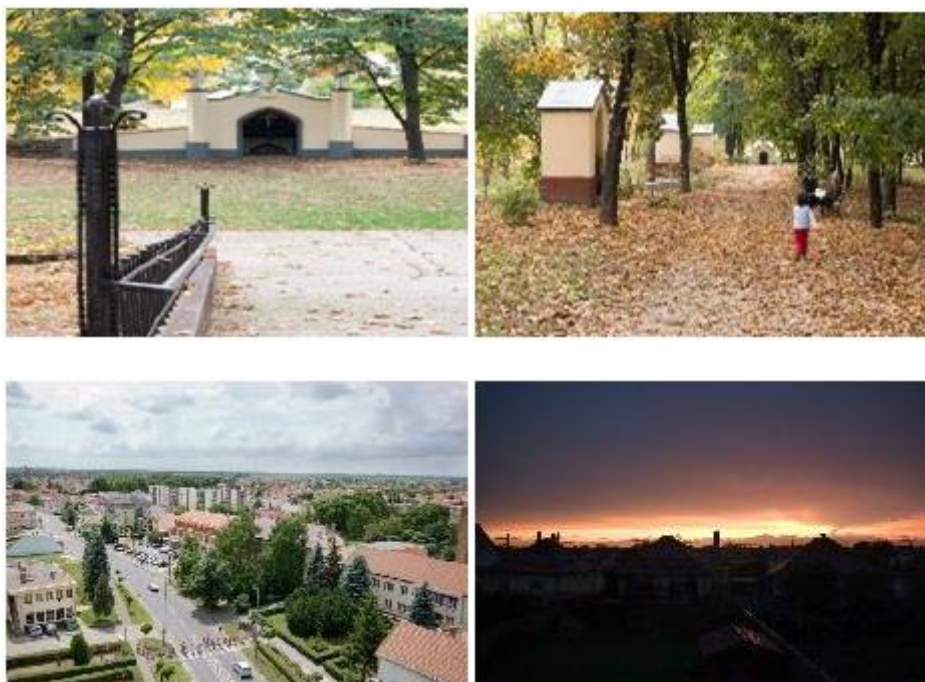
Értékeink, küldetésünk

Polgár újkori történetében mindig megfogalmazásra került, hogy egy élhető kisvárost szeretnénk építeni. A rendszerváltás utáni évtizedeket a lassú, fokozatos fejlődés határozta meg, míg mára valóban az élhetőbb kisváros útjára léptünk, évről-évre látványosan fejlődik a város, új közszolgáltatások elérésével, élhető környezet megteremtésével, de megőrizve értékeinket.

A Barankovics téren lévő Római Katolikus Templomot Hild József tervei alapján, késő klasszicista stílusban építették 1856-ban. A templom freskóit Kákonyi Asztrik készítette 1970-ben. A templomkertben Somogyi Sándor - 1925-ben avatott- első világháborús emlékműve látható.

A település legrégebbi építménye a központban található dombon álló, barokk stílusú Kálvária kápolna, melyet az 1769-es pusztító járvány után emeltek. A kálvária domb többi együttesét képezi a 12 stáció és a Golgota három keresztje.

Polgár, az eddig feltárt és múzeumokban látható, gazdag régészeti leletek tanúbizonysága alapján, igen régi település, amely már az őskortól kezdve, folyamatosan lakott hely volt. Ennek emlékét őrzi az Archeopark, amely a város határában épült, és az autópálya építése során feltárt emlékeinket mutatja be.

Kiemelt értékeink

Társadalmi szolidaritás. Célunk az összetartó, szolidáris, hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása. Életkörülmények, -feltételek, -tér kialakítása, mely a lakosok emberi méltóságának, értékeinek, egyediségének megerősítését szolgálja.

Partneri kapcsolat, együttműködés. A kölcsönös előnyök egyidejű biztosításával a partnerség és a méltányosság elvének érvényesítésére törekszünk.

A bármilyen hátránnyal Polgár településen élő lakosság esélyeinek érvényesítése érdekében összehangolja az önkormányzati intézményeket és a civil szervezeteket, a célkitűzések megvalósítása érdekében, és kialakítja az együttműködési rendszereit, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítani tudja a program megvalósítását, nyomon követi a célok teljesülését, ellenőrzi, értékeli az elért eredményeket, kiigazítja a rendszert, melynek gyakorlati megvalósítására fórumot hoz létre.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Polgár Város település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel, szakképzési centrummal).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az e területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve (IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

„Minden lehetetlennek látszik egészen addig, amíg nem sikerül.”
(Nelson Mandela)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk	(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. (3) A nők és a férfiak egyenjogúak. (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.
2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról	„4. § Az egyenlő bánásmód követelményét a) a magyar állam, b) a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, ezek szervei, ...jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani.”

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Polgár Város Önkormányzata a különböző célcsoportok esélyegyenlőségének biztosítása érdekében már korábban is több intézkedést hozott, melyek ma is érvényben vannak. A helyi rendeletek, a kötelező törvényi feladatokon túl, szabályoznak olyan ellátási formákat, amely az idősek, a fogyatékosok, az ifjúság, a szociálisan rászorultak helyzetét segíti:

- a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 30/2015.(VII.31.) rendeletünk szabályozza a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás térítési díjainak támogatását, valamint a szennyvízközmű-fejlesztés támogatását.
- a lakáscélú támogatásokról szóló 25/2016.(X.21.) rendeletünk a fiatalok első lakáshoz jutásának támogatását szabályozza, legfontosabb szempont az odaitélésnél, hogy aki Polgáron szeretne letelepedni, azt a város támogatja.
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 29/2015.(VII.31.) rendelet tartalmazza az önként vállalt támogatások és a személyes gondoskodást nyújtó ellátások szabályozását.
- Polgár Város Önkormányzata fenntartásában működő köznevelési intézményekben fizetendő térítési díj, tandíj és díj összege megállapításának és fizetésének szabályairól szóló 34/2012.(X.26.) rendelet a térítési díjkedvezményeket tartalmazza.
- a felsőoktatásban résztvevők önkormányzati ösztöndíjrendszeréről szóló 26/2005.(XI.04.) rendelet a Bursa Hungarica felsőoktatási önkormányzati ösztöndíj támogatási feltételeit szabályozza.
- az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 37/2015. (X. 30.) önkormányzati rendelete szabályozza a lakbértámogatást.
- az egészségügyi alapellátási körzetek kialakításáról szóló 16/2016.(VI.17.) rendelet a lakosság egyenlő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférését szabályozza.
- a légúti allergiás megbetegedést okozó gyomnövények visszaszorításáról szóló 29/2004. (IX. 29.) rendelet az asztmás és allergiás betegek életének megkönnyítését célzó szabályozásokat tartalmaz.
- a sport támogatásáról szóló 21/2015. (VI.26.) önkormányzati rendelete a helyi egyesület, az ifjúság sportolásának megkönnyítését tűzte ki célul.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A társadalmi és az intézményi kommunikáció nagyon fontos, mondhatnánk talán legfontosabb eleme a programnak, a szakmai feladatok mellett. Megpróbáljuk minden kommunikációs fórumon elérni a lakosságot, felhívni a figyelmet a diszkriminációmentesség fontosságára, a jogtudatosságra, az EBH létezésére, és arra, hogy törvény biztosít jogorvoslati lehetőségeket a diszkriminációval szemben. E szempontokat a stratégiai programjainkban is érvényesítjük.

Legfőbb stratégiai programok, melynek mentén az önkormányzat végzi munkáját:

- Polgár Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2015-2020.
- Integrált Településfejlesztési Stratégia
- Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
- Bűnmegelőzési Koncepció
- minden év költségvetési koncepciója.

A fejlesztéseket megalapozó dokumentumok irányelveket fogalmaznak meg, valamint információkat biztosítanak egyéb tervezések készítői számára. Feladata: elősegíteni egy egységes, szociális-szolgáltató politika kialakítását a településen. A koncepciók bemutatják a város szocio-demográfiai helyzetét, a szociális szolgáltatások rendszerét, valamint civil szervezeteket, intézményeket. A gazdasági program tartalmazza a foglalkoztatás bővítésére, egészségügyi szolgáltatás, szociális ellátások fejlesztésére vonatkozó

elképzeléseket, valamint az egyenlő hozzáférést a közszolgáltatásokhoz, a kultúra és szabadidő hasznos eltöltéséhez, a közrend, közbiztonsághoz való jogot.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia foglalkozik a gazdasági környezettel, a közszolgáltatásokkal, az oktatási helyzettel, a roma népességgel. A roma népesség és a mélyszegény réteg érintőlegesen szerepel az IVS részeként elfogadott szegregációs tervben.

A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv a 3-18 éves korú gyermekek esélyeinek biztosítását tartja szem előtt.

Lokális teendők a szervezeten belül:

1. Esélyegyenlőségi munkatárs, felelős alkalmazása: a településen belüli esélyegyenlőség érvényesítéséhez és az egyenlő bánásmód biztosításához az önkormányzat vállalja az esélyegyenlőségi funkció megőrzését a fenntartási idő végéig.
2. A szervezet döntéshozói, munkavállalói vagy közönsége számára esélyegyenlőségi képzés tartása: a diszkriminációmentesség és az egyenlő bánásmód érvényesítésének feladatairól és eszközeiről, a nők helyzetének sajátosságairól a szervezet évente képzést tart.
3. GYES-en, GYED-en lévő munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartás: Munkahelyéhez, kollégáihoz tudjon kapcsolódni, a gyes, gyed ideje alatt is, ne essen ki az információáramlásból; ezzel is megkönnyítve számára a visszatérést. Az önkormányzat vállalja, hogy a visszatérést segítő, szervezett dokumentált módon a minden évben megrendezésre kerülő nőnapra, május 1.-re, önkormányzati rendezvényekre meghívja a gyesen, gyeden lévő dolgozókat is.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Polgár települést a három megye kapujaként szokásos emlegetni, hiszen közlekedési csomópont tekintetében egyforma távolságra van a három megyeszékhelyhez Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza.

Itt található az M3 Outlet Center, mint kereskedelmi központ, valamint a Polgári Ipari Park is, jelentős betelepülőkkel.

Polgár település Hajdúnánás Járási Kormányhivatalhoz tartozik. Polgáron működik a Járási Kormányhivatal kirendeltsége, a kormányablak és gyámhivatal, valamint a foglalkoztatási osztály.

A közszolgáltatások ellátásának szervezése, illetve minőségi fejlesztése során különös figyelemmel kell lenni arra, hogy az önkormányzat az egyes szolgáltatásokat a lehető legalkalmasabb szervezettel végeztesse (vagy maga lássa el), a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség követelményeit szem előtt tartva. A közszolgáltatások fejlesztéséhez történő anyagi fedezet biztosítása érdekében – a méltányosság figyelembevételével mellett – olyan ellenértéket kell a szolgáltatásokat igénybe vevők számára megállapítani, amelyek igazodnak a felmerült költségekhez és egyes meghatározott esetekben alapját képezhetik a minőségi fejlesztésnek is. A közszolgáltatások nyújtása során folyamatosan támaszkodni kell a szolgáltatási folyamatba épített belső ellenőrzés, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés által tett hatékonysági, gazdaságossági megállapításokra, valamint biztosítani kell a lakossági észrevételek figyelembevételének lehetőségét is a tervezett szolgáltatás-fejlesztések során.

A város hazai kapcsolatrendszerének fontos eleme a járáshoz tartozó településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás.

- Hajdúsági Hulladékgyűjtési Társulás /HHG/
- Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Kft.
- Térségi Temetkezési Vállalkozás /KORPUSZ Kft./
- Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
- Térségi Járóbeteg szakellátó / PÉTEGISZ Zrt./

A város szakmai szervezeti és egyesületi kapcsolatai

- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)
- Jegyzők Országos Szövetsége (JOSZ)
- Hajdúvárosok Szövetsége

Teret adunk a különböző szervezetek, szerveződések megjelenésének, amelyek szintén a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást biztosítják a lakosság részére:

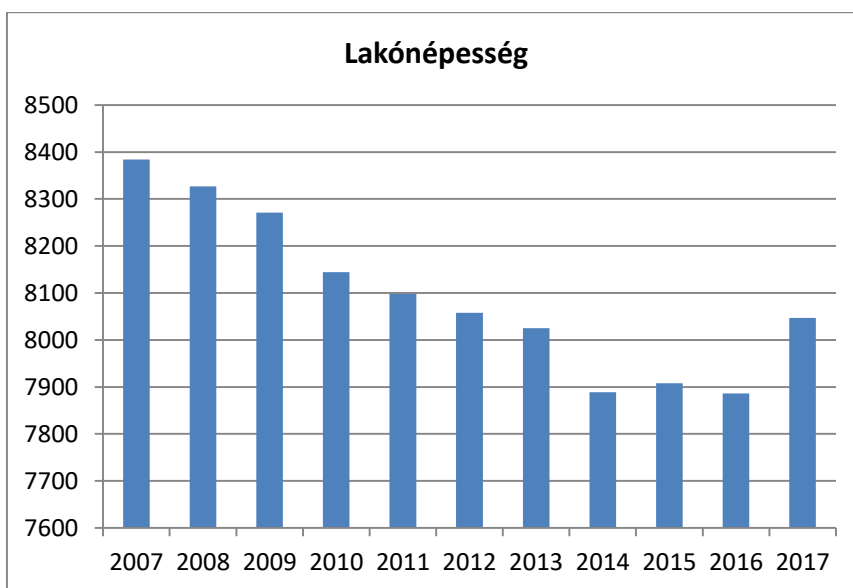
- Egyenlő Bánásmód Hatóság
- Hajdú-Bihar megyei Igazságügyi Hivatal (térítésmentes ügyvédi segítség)
- Áldozatsegítő Szolgálat
- Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar megyei Egyesülete
- Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete

A város hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

A partnerségi kapcsolatok tartalmának alapját a jövőben is elsősorban a gazdasági tárgyú együttműködés kell, hogy képezze. Erősíteni szükséges a több évvel ezelőtt megkötött partnervárosi kapcsolatot Tiszaújváros önkormányzatával, intézményeivel és szervezeteivel. Különösen fontos, hogy megvalósuljon a gazdasági szereplők közötti kölcsönös előnyöket biztosító összefogás, a szakemberek közötti tapasztalatcsere, a bevált „jó gyakorlatok” adaptálása. Erősíteni szükséges a történelmi, társadalmi, kulturális, sport és közösségi szabadidős tevékenységeket. Az elmúlt ciklusban megkezdett, több mint reményt keltő kapcsolatépítő tárgyalások az alábbi településekkel folytatandók, rendezőelvként a határon túli magyarok településeivel való kapcsolatépítés, mint a kiemelt jelentőségű vállalás kezelendő. Célkitűzés, hogy együttműködési megállapodások megkötésével közösen benyújtható pályázati források legyenek segítségünkre a kapcsolatokkal tartalommal való megtöltésében. Megkötöttük az együttműködést Nagykároly településsel. Nagykárolyval és Tiszaújvárossal aktív testvéri kapcsolat működik az oktatás, a kultúra és a sport területén.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Polgár Város Önkormányzata a fenti dokumentumok helyzetelemzése, illetve adatai alapján dolgozik az esélyegyenlőségi program elkészítése során. Azonban az esélyegyenlőség szempontjából nem áll rendelkezésre minden olyan releváns adat, amely alapján a kutatásokat át lehetne tekinteni vagy adathiányt lehetne kimutatni.

2017. évben a településen élő lakónépesség száma: 8036 fő, az átlagéletkor: 41,16 év.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Magyarországon a szegénység elleni küzdelem alapdokumentuma a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – Mélyszegénység, Gyermekszegénység, Romák – 2011-2020 (NTFS). Az NTFS kiemeli, hogy a szegénység korántsem csak a romákat sújtja, de a szegények között arányaiban többen tartoznak a roma népességhez, ezért az ő felzárkózásukra külön hangsúlyt kell helyezni.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a szegénység leküzdését célzó programok többségéről – részben adatvédelmi okok miatt – nem készül, nem is készülhet olyan nyilvántartás, amely bemutatná, hogy a célcsoportban milyen arányban vannak romák, így ilyen kimutatásokkal Polgár település sem rendelkezik. A dokumentum hangsúlyozza, hogy a mélyszegénység és a társadalmi kirekesztődés mérséklése komplex és hosszútávon kiszámítható megközelítést igényel. Ez az állami érdek helyi, önkormányzati szinten is tudatos és fenntartható beavatkozásokat tesz szükségessé.

Cserti-Csapó Tibor és Orsós Anna írása szerint: „A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást.”

A mélyszegénységben élők helyzetének javítását a munkaalapú társadalom alapelvei mentén kívánjuk megvalósítani. Elsődleges cél, hogy a mélyszegénységben élő családokban növekedjen a munkajövedelemmel rendelkezők száma, amelyhez több – az Európai Unió támogatásával megvalósuló – projekt is hozzájárulhat. A helyzet megváltoztatásának fókuszában a gyermekek állnak. Javítani kell a hátrányos helyzetű gyermek eredményességét a köznevelésben, csökkenteni a lemorzsolódást, növelni kell a szakmai végzettséget szerzők számát.

A nemzeti-, etnikai hovatartozás pontos adatainak meghatározásakor csak a népszámlálás adataira hagyatkozhatnánk, de az nem tekinthető pontosnak, mivel a népszámlálás egyéni bevalláson alapuló adatokat rögzít. Személyes tapasztalatunk alapján a lakosság mintegy 20%-a roma nemzetiségű.

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. „A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.”

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A településen a középréteg jövedelmi és vagyoni helyzetére nincs rálátásunk. Az bizonyos, hogy egyre kevesebb a tartós munkahely, környékünkön is történtek csoportos létszámleépítések, amelyek jelentősen befolyásolják a lakosság jövedelmi és vagyoni helyzetét. Az adóerőképesség és az SZJA helyben maradó részének mértéke is azt mutatja, hogy az aktív korú lakosság köréből egyre kevesebben rendelkeznek állandó munkahellyel, kevés a jól prosperáló vállalkozások száma.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

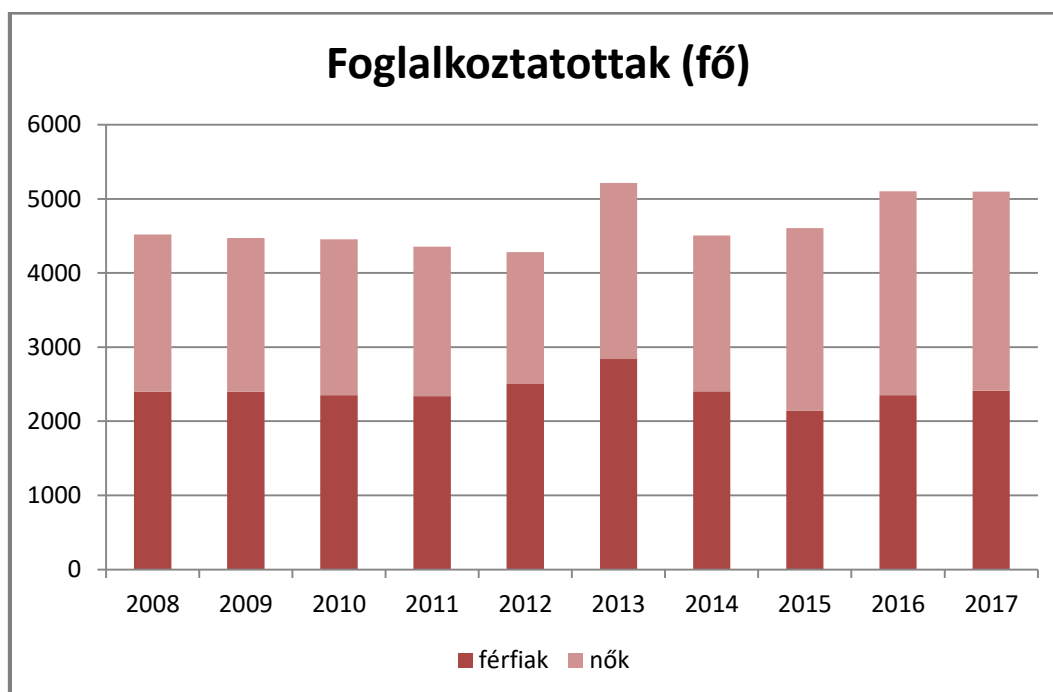
Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

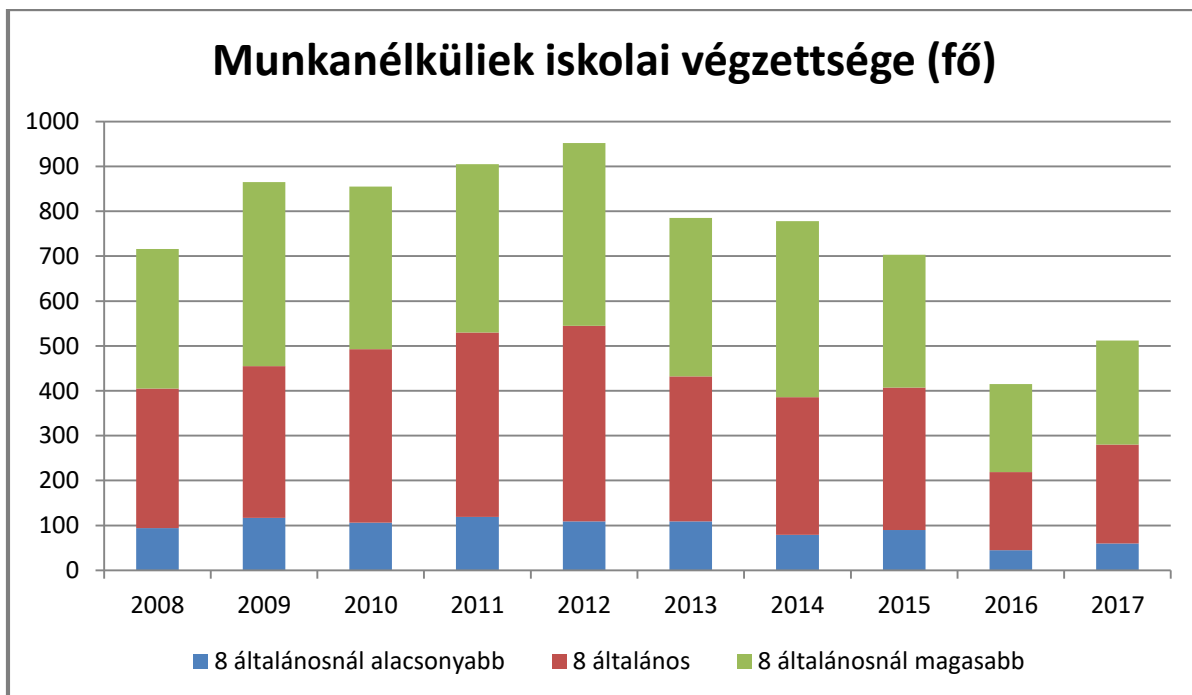
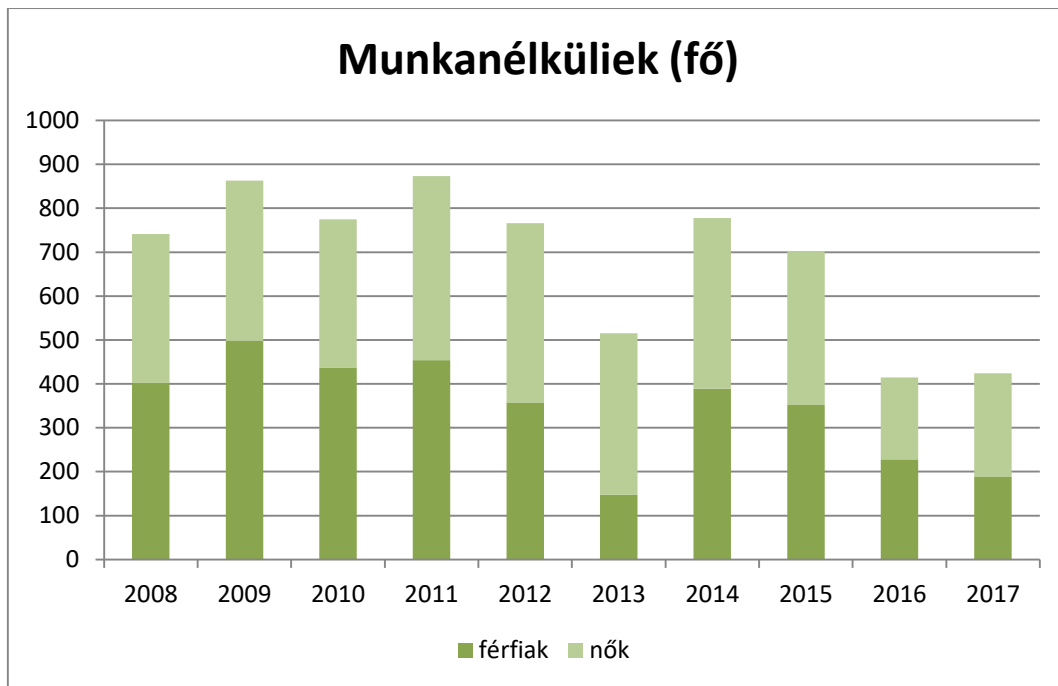
Elmondható, hogy a településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, amely kihat a lakosság jövedelmi és vagyoni helyzetére. Közszférában 160 fő helyi lakost, míg a közfoglalkoztatásban évről-évre 200 fő körüli a foglalkoztatottak száma.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. 2017. évi új szabályozás szerint 25 éven aluli álláskeresőt már közfoglalkoztatottként sem lehet alkalmazni. Ugyanakkor megjegyezni kívánjuk, hogy az iskolarendszeren kívüli közoktatás gondot okoz az általános iskolai intézménynél, mert az onnan kikerülő gyerekek arra számítanak, hogy „felnőttoktatásban” előbb-utóbb úgyis megszerzik a 8. általános iskolai végzettséget.

A lakosság gazdasági aktivitása a 2011. évi népszámlálás adatai szerint

Országoként más és más a megítélése, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban más mutatókat használnak. Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60 %-ánál kevesebből élők. A fogalmak, mint látható, nem azonos élethelyzetet fednek. Általánosan elmondható, hogy a szegényebb országok szegényei sokkal szegényebbek, mint a gazdagabb országban élő alacsony társadalmi státuszúak.

A szegénységben élők helyzetét az Önkormányzat a szociális és egészségügyi, családsegítő és gyermekjóléti ellátórendszeren keresztül ismeri, anyagi lehetőségei és intézményi hálózatán keresztül a segítő, támogató szervezetek, a civil társadalom és az egyházak bevonásával, közfoglalkoztatási és egyéb programokon keresztül, jogi tanácsadás és komplex beavatkozások megszervezésével segíteni tudja és kezelni képes a mélyszegénységben élők napi problémáit.

Azonban, hogy az önsegítő mechanizmusok beindulhassanak az érintett családok helyzetének javítása érdekében, információnyújtással, jogi segítségadással, szervezett ismeretterjesztéssel, újabb komplex beavatkozások megvalósításával további segítséget kell nyújtani.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek alacsony száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősök mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistélepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

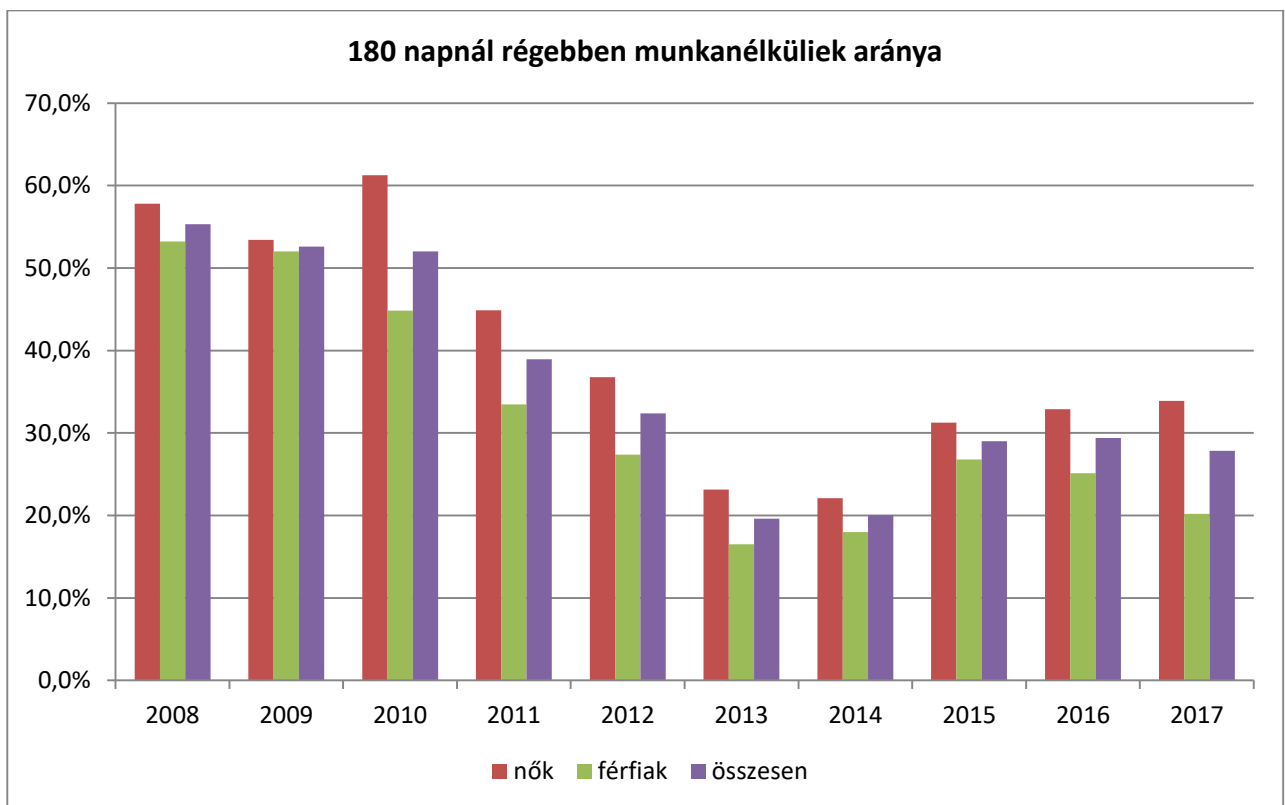
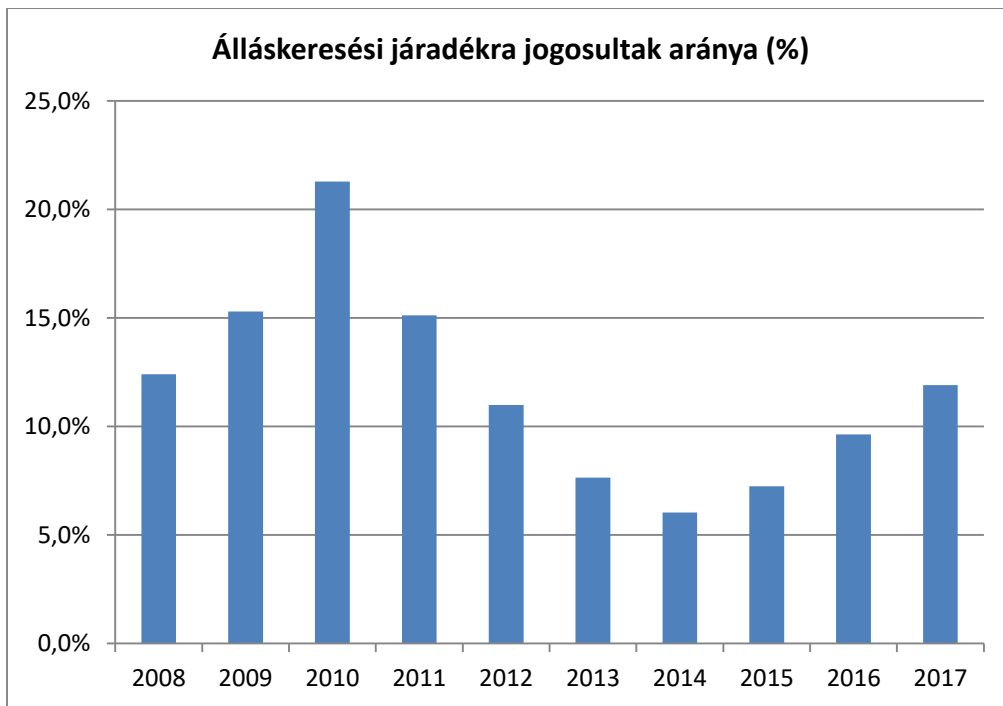
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet, a munkaerőpiaci járulékalap 60 %-a, legfeljebb a minimálbér 100 %-a. (138.000.- Ft).

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
		fő	%
2008	741	92	12,4%
2009	863	132	15,3%
2010	775	165	21,3%
2011	873	132	15,1%
2012	810	89	11,0%
2013	785	60	7,6%
2014	778	47	6,0%
2015	703	51	7,3%
2016	415	40	9,6%
2017	424	54	12,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottságának aránya a közfoglalkoztatásban a legmagasabb. A felnőttoktatás lehetősége a munkaügyi szerveken keresztül jut el a lakossághoz, illetve a helyi középiskola is folyamatosan megszervezi a felnőttoktatást.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	fő	%	fő	%	fő
2008	716	94	13,1%	311	43,4%	311	43,4%
2009	865	117	13,5%	338	39,1%	410	47,4%
2010	855	106	12,4%	387	45,3%	362	42,3%
2011	905	119	13,1%	411	45,4%	375	41,4%
2012	952	109	11,4%	436	45,8%	407	42,8%
2013	785	109	13,9%	323	41,1%	353	45,0%
2014	778	79	10,2%	307	39,5%	392	50,4%
2015	703	90	12,8%	317	45,1%	296	42,1%
2016	415	45	10,8%	174	41,9%	196	47,2%
2017	424	48	11,3%	165	38,9%	211	49,8%

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a társadalom legsó rétegeit nagy tömegben szolgáltatta és szolgáltja meg jelenleg is, elsősorban az ország hátrányos helyzetű régióiban, ahol piaci munkalehetőség nincs, vagy csak korlátozottan áll rendelkezésre, annak ellenére, hogy az elmúlt években több olyan jogszabály és intézkedés került bevezetésre, ami a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra történő kijutását erősíti és támogatja.

A közfoglalkoztatási programok támogatásának részletes szabályait a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet tartalmazza. A Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata terhére támogatás nyújtható a közfoglalkoztatásról szóló törvényben meghatározott közfoglalkoztatók részére közfoglalkoztatási jogviszony létesítéséhez. Az előirányzat terhére nyújtható támogatások:

- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása,
- országos közfoglalkoztatás támogatása,
- közfoglalkoztatási mobilitást szolgáló támogatás,
- közfoglalkoztatási mintaprogramok és ráépülő programok támogatása.

A gyakorlatban a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, az országos közfoglalkoztatás, valamint a mintaprogramok és ráépülő programok támogatása kerül alkalmazásra.

A közfoglalkoztatás a helyi önkormányzatok számára is előnyöket hordoz, ugyanakkor a feladatok továbbra is akkor láthatóak el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt.

Településünkön a magas létszámú közfoglalkoztatás ellenére a munkanélküliség aránya a 2017. decemberi adatok szerint 7,54 %. A településen élő munkaképes korú népesség 5522 fő, álláskeresőként nyilvántartott 422 fő, melyből 317 fő volt jogosult valamely álláskeresői támogatásra, jellemzően az aktív korúak ellátására.

Közfoglalkoztatottként olyan természetes személy foglalkoztatható, aki a kormányhivatalnál nyilvántartott álláskereső. Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető, próbaidő kikötése nélkül. A jogviszony időtartama nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás időtartama. Ez a feltétel is arra utal, hogy a közfoglalkoztatás csak átmenetileg biztosít munkalehetőséget az abban résztvevők számára.

A közfoglalkoztatásban, ahogy a nyilvántartott álláskeresőket vonatkozásában is, jelentős éven belüli, szezonális létszámváltozások figyelhetők meg.

A közfoglalkoztatás megújult rendszerében a közfeladatok ellátása mellett kiemelt fontosságú, hogy a támogatással foglalkoztatott álláskereső munkája új értéket teremtsen.

A közfoglalkoztatás költségeinek döntő többségét az alkalmazottak munkabére és annak költségei tették ki. A munkabér és járuléka a teljes, 2017. évben lezárt programokra eső költségek 86,4 százalékát jelentették. A közfoglalkoztatási kiadások további 4,3 százaléka beruházási kiadás, 5,5 százaléka kis és nagy értékű tárgyi eszköz volt.

A különböző típusú közfoglalkoztatási programokra vonatkozó szabályok eltérő mértékben engedték támogatni a foglalkoztatók számára a bérköltségen kívüli költségeket, azonban minden támogatási formában lehetőség volt eszközök, működési és működtetési költségek és egyéb költségek finanszírozására.

Képzési programok

A közfoglalkoztatásban jelentős arányban vannak jelen alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon nehezen érvényesülő személyek

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések 2017-ben pedig a GINOP 6.1.1. program keretében valósultak meg. E programok képzéseiben részt vevő személyek nagy többsége minden évben közfoglalkoztatott volt. A közfoglalkoztatás melletti képzés minden esetben kettős támogatási státuszt jelentett, a képzésben részesülők képzési programjuk mellett, közfoglalkoztatási jogviszonnyal is rendelkeztek, egy, jellemzően a képző szervezettől eltérő közfoglalkoztatónál.

A képzési és az ezzel párhuzamos közfoglalkoztatási időszak sok esetben nem esett egybe, rendszerint a közfoglalkoztatási támogatás korábbi időpontban kezdődött és tovább tartott, mint a képzési program.

2017. évben közfoglalkoztatás keretében kettő alapkompétencia képzés történt, összesen 78 fő részvételével, melyből 67 fő tett sikeres vizsgát. A többi, képzésbe bevont személy időközben „lemorzsolódott”, illetve leszámolt.

Mezőgazdasági Startmunka Mintaprogram keretében belül 16 fő végezte el sikeresen a zöldség-gyümölcsstermesztő képzést.

Startmunka Mintaprogramok

A Startmunka Mintaprogramok mindegyike 2017. március 1. napjától 2018. február 28. napjáig tartott.

A mintaprogramok közösségformáló hatásúak, élhetőbbé, lakhatóbbá teszik a településeket, azok közvetlen környékét, növelik a lakosság szubjektív biztonságérzetét, javítják a közbiztonságot. A mintaprogramokat az alábbi területekre, ún. pillérekre bonthatjuk:

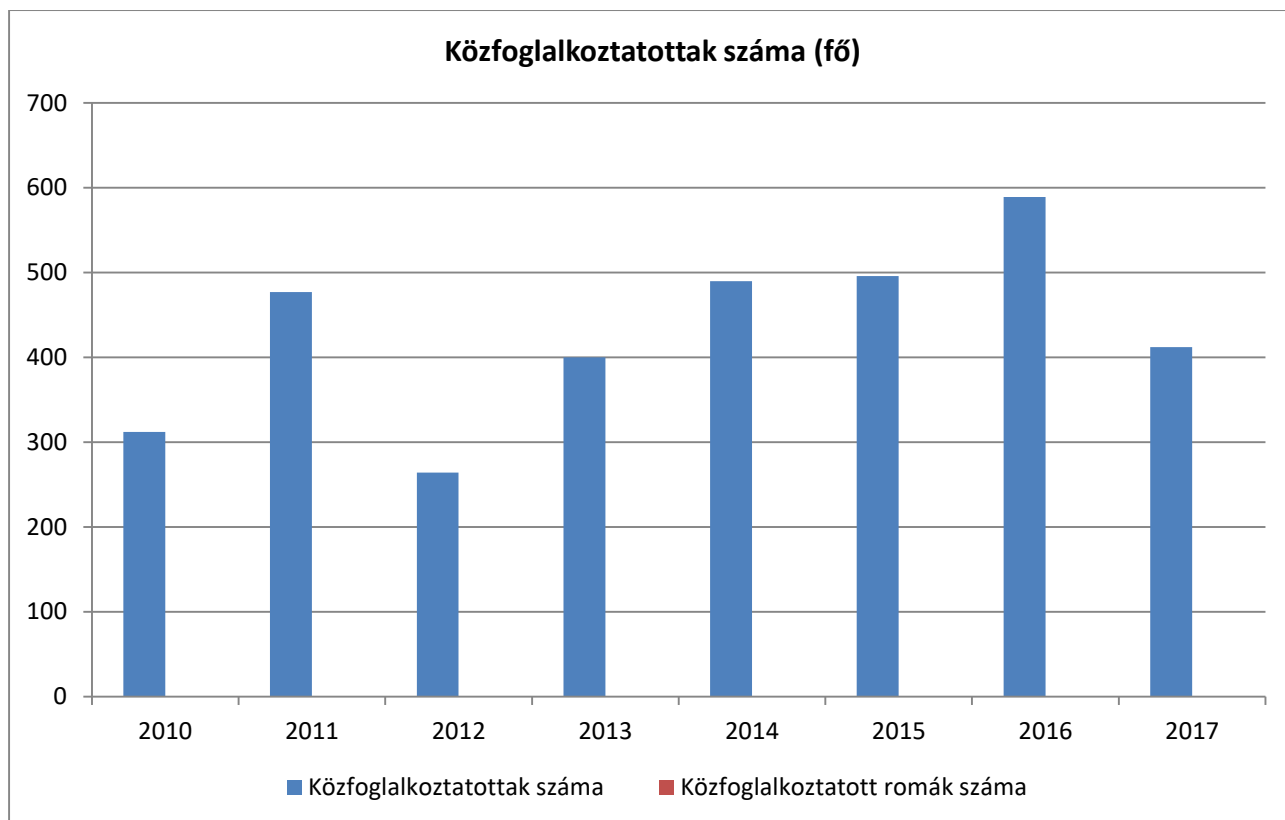
- értékteremtő programok
- szociális programelemek

Az értékteremtő programok legnagyobb részben a mezőgazdasági programokat tartalmazzák, amelyek keretében növénytermesztéssel, állattartással és tartósítással foglalkoztunk alapvetően.

A másik programelem a települések helyi lehetőségeit, adottságait figyelembe véve biztosít munkát a közfoglalkoztatottaknak. Ennek során általában valamilyen termék előállítás (pl.: virágok előállítás, kültéri bútorok, önkormányzati ingatlanok felújítása) történik meg.

Az értékteremtő programok tevékenysége az önfenntartás felé mutat, a megtermelt javak felhasználhatóak a közéletben, a termelés támogatása, fejlesztése elősegíti a szociális szervezetek létrehozását, annak fennmaradását, amely a helyi lakosok nyílt munkaerőpiacra történő kivezetésének egyik megoldása lehet.

A szociális programelemek olyan, kvázi „szociális foglalkoztatást” valósítanak meg, amelyek nem a klasszikus értelemben vett értékteremtés köré csoportosulnak, hanem a település élhetőbbé tételére irányulnak; olyan karbantartási, állagmegóvási feladatokat tartalmaznak, amelyek különösebb szakképzettség nélkül is elvégezhetőek, fajlagos költségük viszonylag mérsékeltebb a mintaprogramokéhoz viszonyítva.

Közfoglalkoztatott romák számáról adat nem áll rendelkezésre.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A település környezetében a korábbi években a nagy múlttal rendelkező Tiszai Vegyi Kombinát jelentette a legnagyobb munkalehetőséget, több ezer embert foglalkoztattak településünkről is. Ez a munkaerő-felvevő piac az elmúlt években jelentősen csökkentette a munkavállalók számát, helyette a szintén Tiszaújvárosba betelepült Jabil Circuit Hungary Kft. foglalkoztatja a településen élő embereket. A felvehető létszám magas, egyszerre több száz embernek hirdetnek tesztelési lehetőséget, azon az alacsony iskolai végzettségű, kevésbé kvalifikált regisztrált álláskereső ritkán kerülnek be ebbe a körbe. A másik nehézség ott jelentkezik, hogy csak a bértámogatás időszakára alkalmaznak a munkavállalót, amíg a cégnek megéri, aztán újabb „támogatható személyeket” vesznek fel.

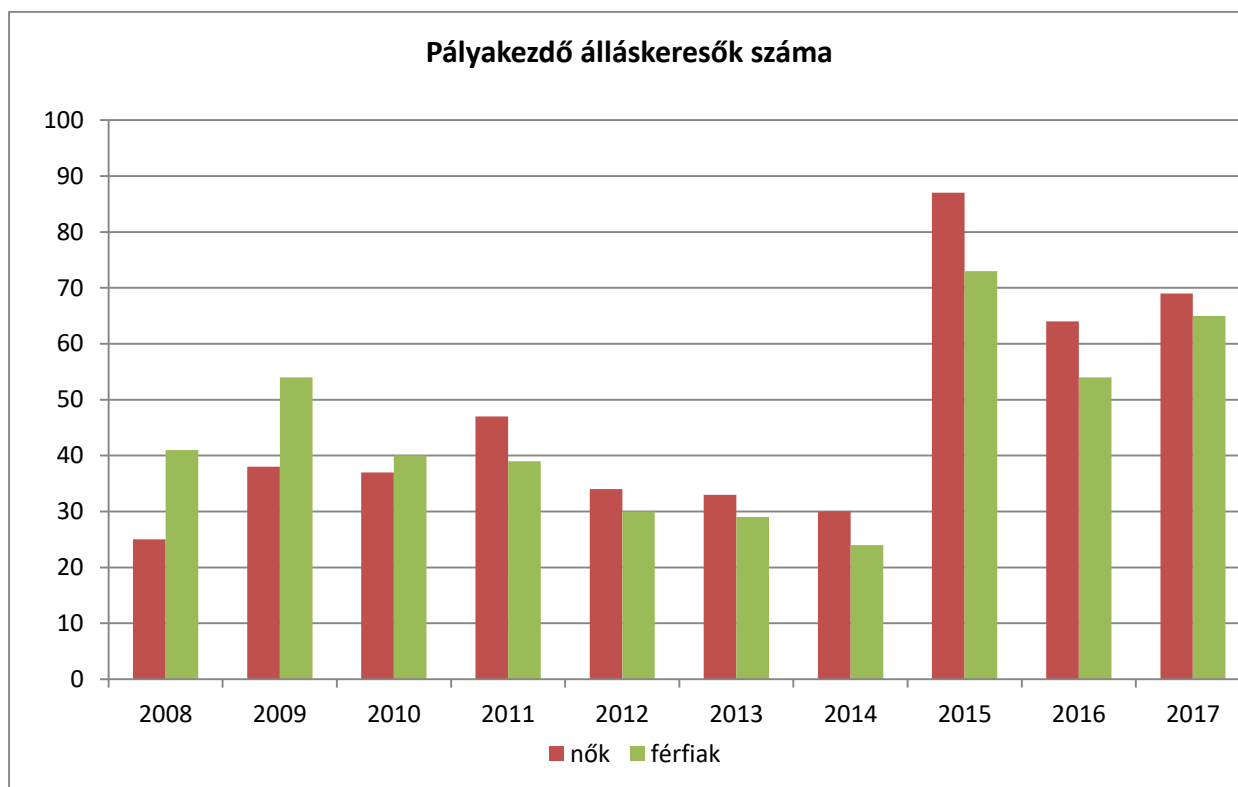
Az elmúlt években a Polgári Ipari Park is jelentős számban növelte betelepülői számát, hogy csak a nagyobbakat említsük SONA, Berger Házak. Ezek az üzemek azonban kizárólag szakképzett munkaerőt keresnek, amely – mivel specifikus szakmát igényel – nem, vagy csak csekély létszámban található meg a településen.

A településről rendkívül jó a közlekedés a környező nagyobb városokba, de a szociális és anyagi helyzetük gyakorta még azt sem engedi a potenciális munkavállalók részére, hogy a szomszéd faluba elutazzanak. A foglalkoztatási mobilitás az egyszerű többség részére elérhetetlen. Jellemző azonban a településünkre is, hogy fiatalok külföldön, az Európai Unión belül keresnek és találnak biztos megélhetést.

A helyben tervezett beruházások a közbeszerzési eljárás miatt gyakorta nem helyi vállalkozó lebonyolításával történik, ezért a legkritikább esetben alkalmaz helyi lakosokat.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását az önkormányzat csak a közfoglalkoztatási programokon keresztül tudja segíteni, a szakképzett és iskolázott fiatalok zömében az önkormányzat intézményeiben kaptak munkát roma koordinátor, családi koordinátor, irodai kisegítő, portás, gépkocsivezető munkakörökben. Tudomásunk szerint az Első munkahely garancia program keretében néhány, a településen élő vállalkozás, is alkalmazott fiatal pályakezdőket. Minden évben kettő hónap időtartamban foglalkoztatunk diákmunkásokat intézményeinknél.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Legfőbb partnerünk a Foglalkoztatási Osztály, mind a megyei, járási és helyi szervezet nagy segítségünkre van e feladatban. Az elmúlt években több alkalommal is szerveztünk felzárkóztató képzéseket, szakmai képzéseket a GINOP, a TÁMOP keretében.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása szintén a közfoglalkoztatási programok keretében történik. Nemzetiségre való tekintettel nyilvántartást nem vezetünk, de a szakképzettséget nem igénylő munkakörökben – konyhai kisegítő, takarító, parkgondozó – zömmel roma nemzetiségű emberek dolgoznak. Pozitívumként említem meg, hogy ezek a személyek évek óta visszatérő munkavállalók, akikkel elégedettek a munkáltatók.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésről településünkön nem lehet beszélni ezen a területen, mivel az önkormányzat által van foglalkoztatva a legnagyobb települési létszám és a munkavállalók a roma népcsoportból kerülnek ki javarészt.

A versenyszférában sincs tudomásunk arról, hogy valakit a származása, a nemzeti-etnikai hovatartozása miatt diszkrimináltak volna.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2013	666	92	13	Na.	218.983 e	166.926 e	Na.	Na.
2014	658	109	11	Na.	290.959 e	233.769 e	Na.	Na.
2015	672	133	16	Na.	330.305 e	290.994 e	Na.	Na.
2016	661	144	20	Na.	290.827 e	249.734 e	Na.	Na.
2017	676	155	15	Na.	302.062 e	273.450 e	Na.	Na.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Fenti feladatot a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a helyi rendelet alapján végezzük. Önkormányzatunk az elmúlt évben sem kívánt az eddigi ellátási formákon változtatni, megtartottuk a korábban bevezetett támogatási formákat.

Az önkormányzat költségvetésében meghatározott előirányzaton felül, a kötelező és az önként vállalt szociális feladatok teljesítése érdekében, évek óta sikeres pályázatot nyújtunk be a rendkívüli szociális támogatás témakörében. Támogatási formáink:

- temetési költség viseléséhez nyújtott támogatás
- gyógyszer-támogatás
- szociális étkeztetés támogatása
- házi segítségnyújtás támogatása
- tüzelőanyag támogatás
- létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzet
- szennyvízbekötés támogatás
- bérlettámogatás
- lakókörnyezet rendezettsége
- szociális üdültetés
- lakhatással kapcsolatos támogatások
- előrefizetős mérőóra támogatása

A szociális ellátások területén önként vállalt feladataink szerteágazóak, zömmel az idős korosztály megsegítését szolgálják.

Településünk – a lakónépesség száma miatt – nem tud részt venni a szociális tüzelőanyag juttatás programban, ezért azt saját forrásból biztosítjuk a lakosság rászoruló rétegének.

Köztemetés

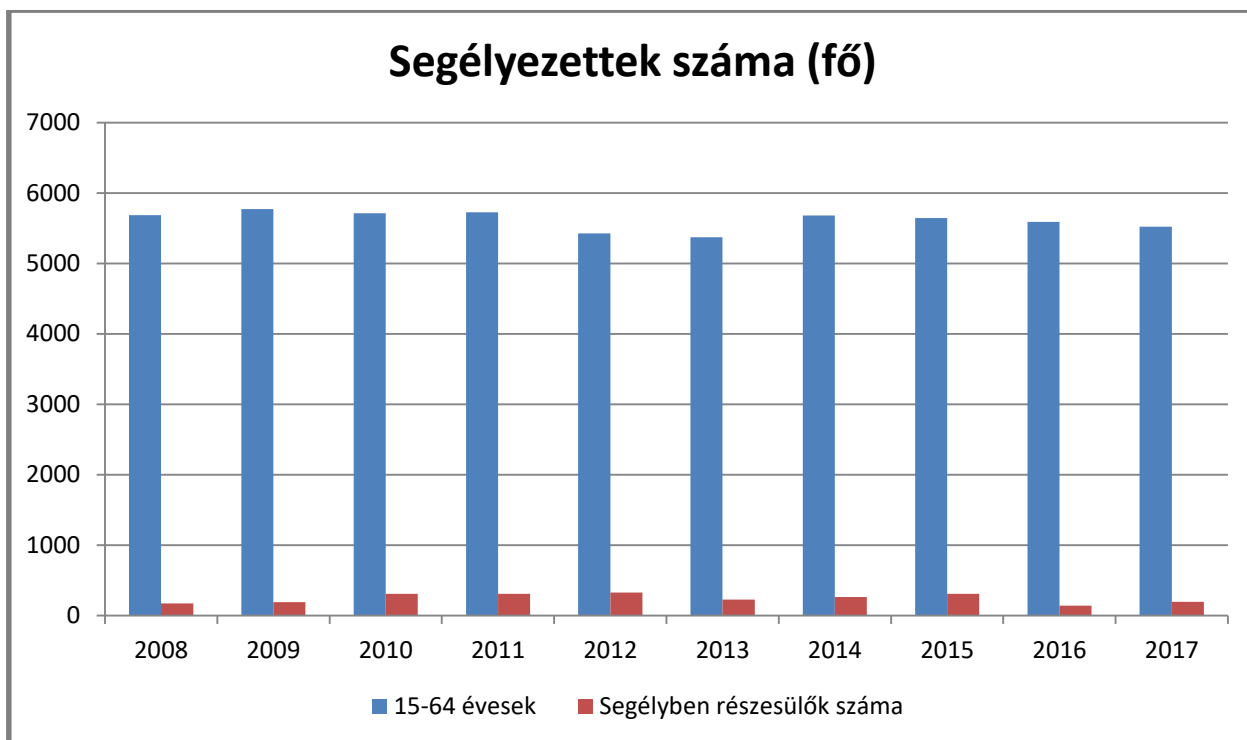
A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesterének kell gondoskodnia az elhunyt személy közkölségen történő eltemetéséről, ha nincs vagy nem lehetséges feltemetésre köteles személy.

Lakáscélú támogatás

A polgármester a képviselő-testülettől kapott felhatalmazással a lakáscélú támogatásokról szóló 25/2016.(X.21.) rendelet alapján egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesíti a Polgáron letelepedni szándékozó fiatalokat.

Bursa Hungarica

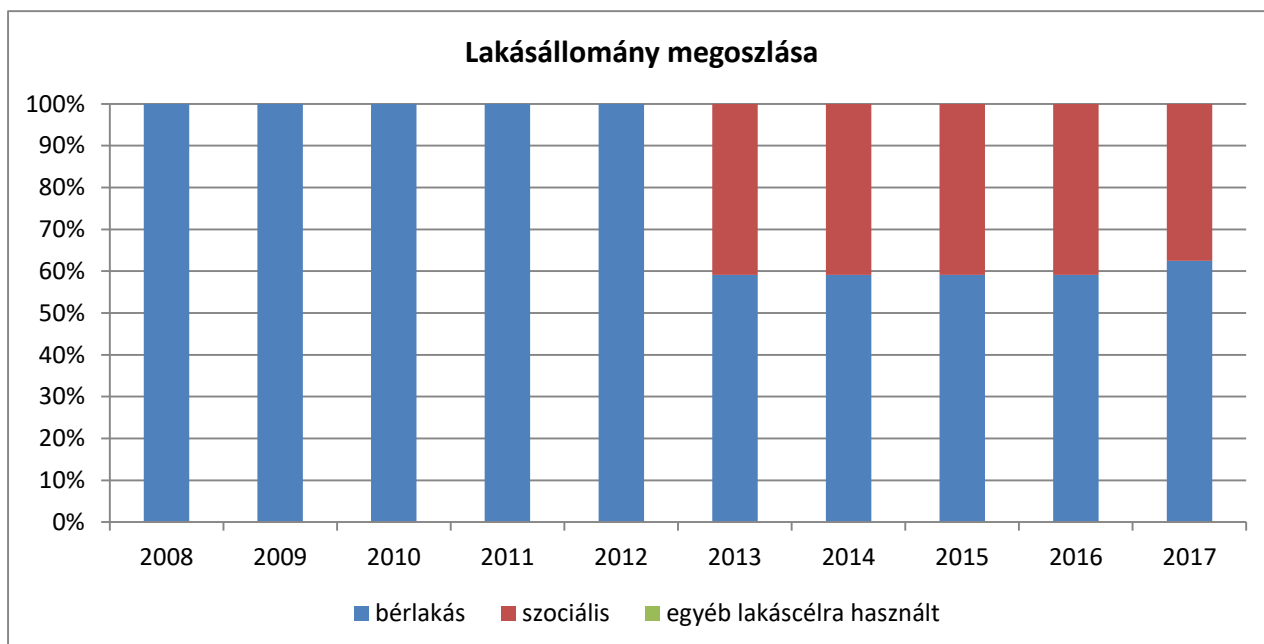
2000. év óta minden évben csatlakozunk a Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez. Évről-évre 80 fő körüli azoknak a hallgatóknak a száma, akiket ösztöndíjjal támogatunk.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

b) szociális lakhatás

Önkormányzatunk 2013. évtől rendelkezik szociális bérlakásokkal.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Polgár településen az 1980-as években került kialakításra az ún. üdülőövezet, mely a strand és camping területének közelében jött létre. Ekkor elsősorban a környező megyékből üdülni vágyó emberek építettek is nyaralót, üdülőt.

Az évek során ez a terület lassan átalakult lakóövezetté, egyre többen vásárolták meg az eredeti tulajdonostól ingatlanjaikat, akik azért adták el, mert időközben megöregedtek, fáradtságossá vált számunkra a nyaraló állandó karbantartása.

Elmondható, hogy ezen a területen, ami egyébként belterület a polgári középréteg vásárolt ingatlant, s jellemzően a fiatal korosztály érzi itt jól magát távol a várostól, de mégsem a perifériás részekén.

Itt kb. 150 család él életvitelszerűen.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a lakásállomány összetétele a következő:

- lakott lakás 3072,
- nem lakott lakás 281
- együtt: 3353

Lakott üdülő 44, lakás lakott üdülő együtt 3397, lakott egyéb ingatlan 1, összesen 3398.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Azon körülmények ellenére, hogy településünkön szociális lakhatás szinte nem is létezik, nincsenek kirívó esetek a veszélyeztetett lakhatás és hajléktalanság területén. A jelentkező problémákat az önkormányzat a családsegítő szolgálattal, a civilszervezetekkel igyekszik megoldani és kezelni.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakáscélú támogatásokról szóló helyi rendelet szabályozza a lakáshoz jutás támogatását. Önkormányzatunk 2016. évben átalakította a támogatás rendszerét, megpróbálkozott a CSOK+Polgár programmal, melynek megvalósításához nem talált elég potenciális új lakás vásárlót. A rendelet azon része, amely a használt lakás vásárlást támogatja, sikeresnek mondható. Évről-évre mind több polgári fiatal, és a környező településekről

ideköltöző család választja lakóhelyéül Polgárt. A vissza nem térítendő támogatás összege 300.000-1.000.000.-Ft. 2017. évben 63 család, míg 2018. I. félévében 46 család nyerte el az önkormányzat támogatását.

A kormány 2015-ben megszüntette a lakásfenntartási támogatást, mint segélyezési formát, helyette bevezetésre került a települési támogatás, mely lakhatási problémák és az adósságcsapdák elkerülésének kezelésére is szolgál (pl. előre fizetős mérőóra feltöltése, közüzemi díjhátralék megfizetése, lakókörnyezet rendbetételének támogatása).

f) eladósodottság

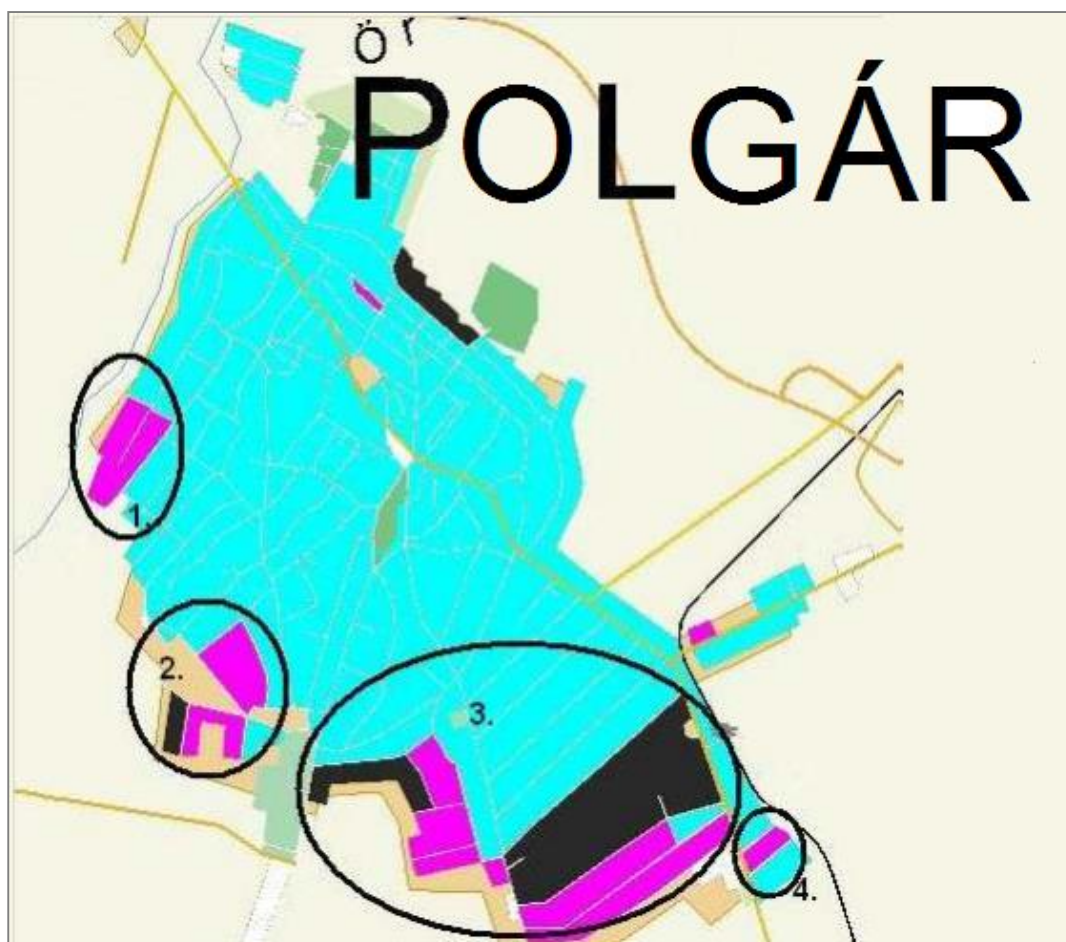
Településünkön, mint oly sok másikon, sokan küzdenek a devizahitel eladósodottsággal, valamint a rezsitartozás összege is magas, ezen a helyzeten csak a települési támogatással tudunk segíteni.

Azonban hiába ott a segítség, ahol már előre „le van kötve” a bér és a havi jövedelem, legyen az szociális járandóság, családtámogatás vagy épp a közfoglalkoztatásból származó munkabér. Gyakorta tetten érhető, hogy a bérkifizetés napján a munkavállalók egyenesen a különböző helyeken hitelben vásárolt áruk értékét egyenlítik ki. Sajnos ebben partnerek az egyes kereskedelmi egységek.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településen egy nagyobb tanyasövezet található, mely szinte teljes infrastruktúrával ellátott, kivéve a szennyvízhálózatot. A közösségi közlekedés áthalad ezen a részen, tehát a városba való bejutásnál nincs akadály. Így ugyanolyan módon tudnak részt venni a közszolgáltatások igénybevételében, mint a belterületen élők. Ezen területen jelenleg több vállalkozás is működik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön szegregált terület kimondottan nincs, azonban az IVS készítésekor feltérképezésre került a roma nemzetiség által lakott településrészek:

Településünk nem rendelkezik kifejezetten szegregátummá minősített területtel, mégis tudjuk, hogy a perifériás részekben zömmel a hátrányos helyzetű emberek élnek. A hátrányok kompenzálásának egyetlen módja az itt élők segítése.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészség alapvető emberi jog, ami teljes fizikai, lelki és társadalmi jólétet jelent, és nem egyszerűen a betegség vagy a fogyatékoság hiányát. Az egészséghez való jog tágabb értelmű, mint az egészségügyi ellátáshoz való jog. Nagy jelentőséggel bír az egészségügyi alapellátásról szóló törvény, mely újradefiniálja az alapellátás céljait, feladatait az egyes alapellátás körébe tartozó ellátások sajátosságait. Meghatározza az egészségügyi alapellátás prevenciós feladatait. A törvény rögzíti a települési önkormányzatok feladatait is. A helyi állampolgárok a közszolgáltatások többségét – a fekvőbeteg ellátás kivételével - helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, a megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások magas számban jelen vannak a településen. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma az általános immunrendszer elváltozásai, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek.

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

A háziorvosokhoz praxisonként átlagosan 1200 fő, a házi gyermekorvosokhoz 800 fő tartozik.

PÉTEGISZ Járóbeteg szakellátó épülete

A településen 2011. májusa óta sokszakmás térségi járóbeteg szakellátás működik. Az adatok azt mutatják, hogy a rendelkezésre álló szakorvosi óraszám kielégíti a lakosok szükséglet alapú járóbeteg szakellátási igényeit.

Járóbeteg szakrendelések típusai:

- Belgyógyászat
- Bőrgyógyászat
- Csecsemő- és gyermekgyógyászat
- Fizio- és mozgásterápia
- Fül-orr-gégészet
- Gyógymasszázs,
- Gyógytorna
- Kardiológia
- Általános labor
- Nappali kórház
- Neurológia
- Ortopédia
- Otthoni szakápolás
- Pszichiátria
- Reumatológia
- Röntgen
- Sebészet
- Szemészet
- Szülészet-nőgyógyászat,
- Terhesgondozás
- Ultrahang diagnosztika
- Urológia
- Fogászat
- Tüdőgyógyászat
- Iskolaegészségügyi ellátás

Az előjegyzési rendszer lehetővé teszi a telefonon, személyesen vagy interneten történő bejelentkezést. A járóbeteg szakellátások kihasználtságának vizsgálatát az intézmény folyamatosan végzi, felmérve a lakossági

megbetegedésekből és azok jó szakmai ellátásából fakadó igényeket, a szükségleteknek megfelelő átcsoportosításokat hajtva végre.

A fogorvosi alapellátás területén 2 felnőtt körzet elégíti ki a lakossági szükségleteket. 3 körzeti védőnő a házi gyermekorvosokkal szoros együttműködésben végzi munkáját. Tevékenységükkel a terület egészét lefedik, az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) részére elérhetőek. Továbbá 1 iskolai-, ifjúságegészségügyi védőnői szolgálat működik.

Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait 1 főállású gyermekorvos látja el.

A területi ellátásért felelős kórház a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Kórház, valamint a Debreceni Egyetem Klinikája.

b) Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a települési egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a kerületi állampolgárok számára hozzáférhetőek. A rendszeres szűrések köre: a mammográfia, tüdőszűrő, látás-, hallás, allergiaszűrés.

A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a szakorvosi ellátás biztosítja.

2018. évben a járóbeteg szakellátó intézet keretében működő Egészségfejlesztési Iroda lelki egészségfunkcióval bővült, melynek ellátási területe a Hajdúnánási járás településeire terjed ki.

Településünkön a prevenció és szűrőprogramok szervezésének hagyománya van. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák a lakosság körében, főként a gyermekek, idősek, illetve a magas kockázatú célcsoportokra fókuszálva, együttműködve a Magyar Vöröskereszt Helyi Szervezetével.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvosok végeznek az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A mammográfiai szűrést a Népegészségügyi Osztály közösen szervezi az önkormányzattal, az önkormányzat térítésmentes autóbust és utaskísérőt biztosít a résztvevők számára.

Az egészségügyi szolgáltatókon kívül a városunkban működő Főnix Patika – 2007. évben az Év Patikája címet nyerte el – rendszeresen szervez szűréseket a lakosság részére. Az Élet Virága Egészségmegőrző Egyesület már 11. éve igyekszik az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, rehabilitációs tevékenység, egészségre nevelés, készségfejlesztés terén minél szélesebb körben ismertetni a helyi lakosságot. 2017. évben került megrendezésre a XI. Prevenció nap, mely keretében az érdeklődők számára gyógyteák, reform ételek kerültek bemutatásra, továbbá előadás került megtartásra a magyar népgyógyásatról, a népi gyógyító hagyományokról, paraszti gyógy módokról.

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és idősek klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat végzi, a rehabilitációban segít a Térségi Járóbeteg Szakellátó Központ. A megváltozott munkaképességű személyekkel összefüggő feladatokat a Budapest Főváros Kormányhivatal Rehabilitációs Főosztálya látja el. Havonta két alkalommal az önkormányzat épületében ügyfélfogadást tart a Mozgáskorlátozottak Egyesületének Hajdú-Bihar megyei szervezete, ezzel segítve az itt élő, mozgásukban korlátozott embereket.

2018. évtől a Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete is fogadó óra megtartásának lehetőségét kérte az önkormányzattól. Önkormányzatunk örömmel adott helyt a kérésnek, és a hónap minden második szerdáján lehetősége nyílik a látássérült embereknek is konzultációra.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az egészség megőrzésének alapfeltétele az egészséges táplálkozás. A közétkeztetés az intézmények saját konyhájáról történik. Az egészséges táplálkozás megteremtése alapvetésként jelentkezik, és ennek megfelelően a konyhák modernizálása is ennek jegyében történt és történik meg a jövőben is. Előnyük, hogy az ételek tápértéke, vitamintartalma kevésbé csökken, illetve lehetővé válik a változatosabb és szélesebb alapanyagkálát felvonultató, gazdagabb ételválaszték elkészítése.

Az alapanyagokat helyi termelőktől, startmunka programokból igyekeznek beszerezni, az étlapokból jól kiolvasható a rost- és zöldségdús étkezés minden intézményben.

A felnőttek – elsősorban a szociálisan rászorultak – étkeztetése a 600 adagos szociális főzőkonyhán történik, amely jól betölti szerepét, változatos étrenddel várja naponta az étkezőket.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Az Önkormányzat anyagilag is támogatja a helyi sportegyesületeket. A Polgár és Térsége Egészségügyéért Alapítvány minden évben 10 fő rászorult gyermek sporttáborban való részvételét támogatja.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz Polgár Város Szociális Szolgáltató Központja biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Az egyes telephelyeken a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, a támogató szolgálat, család- és gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A kötelező alapellátáson túl közfoglalkoztatás keretében 2013. év óta szociális segítséget biztosítunk az idősek számára, térítésmentesen. Jelenleg 10 fő látja el az idős korosztály gondozását, mely tartalmazza a vérnyomás-vércukormérést, lakókörnyezetének rendbetételét, bevásárlást, gyógyszerfelíratást, gyógyszerkiváltást, orvoshoz kísérést.

A másik tevékenység a Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezet közreműködésével a házi, ház körüli segédmunkák, egyéb munkák egyfajta szociális természetbeni juttatásként történő megvalósítása az idősek, egyedülálló, illetve beteg, mozgásukban korlátozott emberek részére, így a házon belüli kisjavítások, csatorna-, tető-, nyílászáró javítás, tárolóhelyiségek rendbetétele, lomtalanítás, udvar rendben tartása: tereprendezés, udvari munkák, téliesítés, síktalanítás, tűzifa felvágás, behordás, kertápolás: gépi-, kézi munka, fűnyírás, kertmegmunkálás, növényápolás. Az önkormányzat a szövetkezettel kötött egyműttműködési megállapodás alapján biztosítja a szociális tüzelőanyagot.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Közérdekű munkát biztosítunk a szabálysértési pénzbírság, illetve bíróság által kiszabott büntetés esetén lehetőség van a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával való kiváltására. Az Utcajogász Egyesület vizsgálta a települési adatokat, és megállapította, hogy Polgár Város Önkormányzata kiemelkedően vesz részt

ebben a tevékenységben, megakadályozva azt, hogy a megbüntetett emberek a családjuktól elszakadva, távol töltsenek napokat-hónapokat, esetleg munkahelyük feladására is kényszerülve.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, az egyesületek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a településen lévő „szellemi tőkét” bevonja a város társadalmi életébe, a fejlesztési programok előkészítésébe. A városközpont rehabilitáció során képzőművészeti alkotás, szökőkút elhelyezésére kerül sor, segíti a helyi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít, Helytörténeti Gyűjtemény gyűjti a helyi történeti anyagokat és kiállításokon bemutatja. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok 2007. év óta egyre nagyobb számban fordulnak elő.

Hagyományteremtéssel jöttek létre a különböző fesztiválok, melyek a tavasz kezdetével indulnak:

- Polgári Hurka-pite fesztivál
- Május 1. – BELÁHAPI fesztivál (beszélni-látni-hallani-pihenni)
- Május első vasárnapja: közfoglalkoztatottak Anyák Napja
- Május utolsó vasárnapja. – Gyermeeknap
- Június első szerdája Retró Véradás, Patika Nap - szűrés
- Nyári buliesték (június-július hónapban)
- Július utolsó hétvégéje – Polgári 3-as foci (határon túli résztvevőkkel)
- Augusztus első hétvégéje – Sárkányhajó Fesztivál és Vámpírok éjszakája (Sportegyesület és Vöröskereszt szervezésében)
- Augusztus 20. – Városi rendezvény neves előadókkal
- Szeptember – Önkormányzatok Napja, Idősek Világnapja (Idősek Klubjainak és a Polgári Idősügyi Tanács hatékony szervezésével)
- December – Karácsonyváró, Adventi gyertyagyújtás 4 decemberi hétvégén, adományozás
- Újévi köszöntő – Várostartó gyűjtása, tűzijáték, malacsorsolás

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek, helyszín, állandó helyiség biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlások, önkéntes munkában nyilvánul meg. Ez a jelenség karácsony közeledtével erősödik fel, december hónapban jóval magasabb az ajándékozás készítése. Néhány éve, minden december hónapban a Polgári Lokálpatrióta Mozgalom Egyesület a Vöröskereszt Helyi Szervezetével együttműködve közel 200 rászoruló család részére adományoz ajándék csomagot, mely tartós élelmiszert, gyümölcsöt és édességet tartalmaz.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. A települési állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzattal és egyéb szervezetekkel.

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az ún. humán szolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvodák, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A közösség évtizedek óta együtt él a nemzetiségi népcsoporttal. Az ún. tősgyökeres polgári roma családokkal konfliktusmentesen lehet együttműködni az élet legtöbb területén. A problémát a „beköltözők” jelentik, akik a borsodi kistelepülésekről magatartásuk miatt már kiszorultak, és ideköltöznek a rokonsághoz. Ők egyáltalán nem szabálykövetőek, probléma van a környezetükben élőknek a közbiztonsággal, a tankötelezettség teljesítésével, az alapvető higiéniai követelmények betartásával, a magatartásukkal. A konfliktusok kezelésében minden törvényes eszközt be kell vetnünk, sokszor kerül sor hatósági intézkedésre.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A településen évtizedek óta jól működik a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete 9 alapszervezettel.

Az adománygyűjtés és osztás folyamatos, az önkormányzat biztosítja részükre az adománygyűjtő helyet.

Célirányos gyűjtés történik pl. gyermeknap környékén, amikor játékokat, gyermekkönyveket gyűjtenek és adományoznak, valamint karácsonykor a Lokálpatrióta Mozgalommal karöltve végzik ezt a tevékenységet. Itt a hagyományos gyűjtésen túl, pénzadományt is gyűjtenek közösen, amelyet tartós élelmiszer vásárlására fordítanak, és egységcsomagokat juttatnak el a rászoruló családhoz.

Polgár Város Közéletéért és Fejlődéséért Egyesület is csatlakozott az adományozó szervezetekhez.

A Nyugdíjas Klubok tagjai a helyi rendezvények állandó önkéntes segítői, sütés-főzés leginkább az ő asztaluk.

A Római Katolikus Egyház Karitasz szervezete tud élni azzal a lehetőséggel, amelyet az EU Élelmiszersegély Alapítványától kap.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján városunkban 688 fő vallja magát roma nemzetiségűnek. Általános vélekedés szerint azonban számuk az állandó lakosság létszámához viszonyítva 20 %.

A településen évek óta működik a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik többször alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. Az országos tapasztalatok kerületi jelenlétét a nemzetiségi önkormányzat is megerősíti. Tapasztalataink szerint körükben a rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. Tapasztalataink szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban veszik igénybe.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.

Az RNÖ és a települési Önkormányzat közös célja minden egyes programokkal, intézkedésekkel:

- Roma identitás elmélyítése, példaértékű roma emberek bemutatásával.
- Szabadidős tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül erősítjük szocializációs, verbális, manuális fejlődésüket.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során városunkban	
beazonosított probléma	fejlesztési lehetőségek
Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése	Együttműködések kialakítása.
A mélyszegénységben, szegregált körülmények között élő emberek egészségi állapota nagyobb figyelmet igényel.	Közegészségügyi helyzet javítása, nagyobb figyelem az alapellátás részéről.

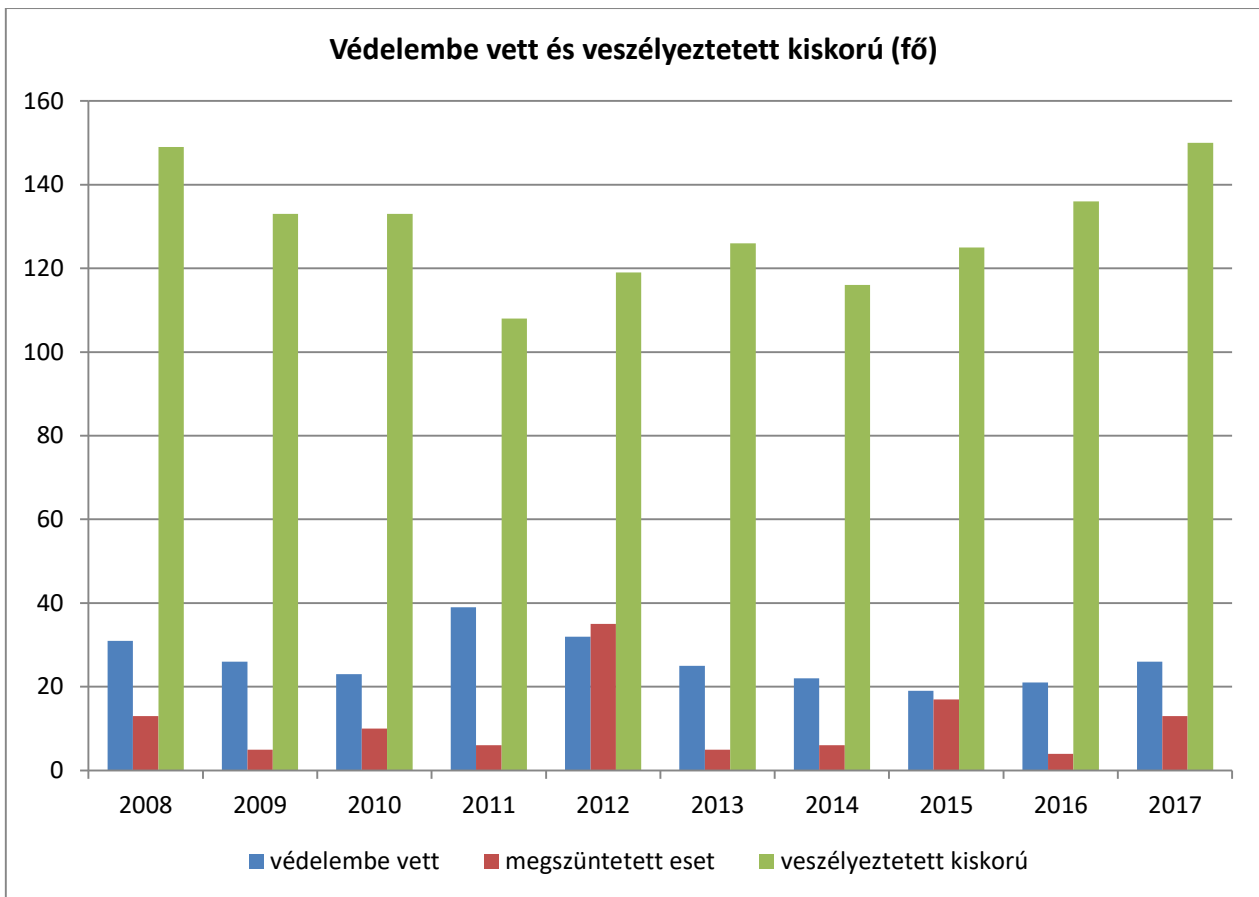
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	1646	31	13	149
2009	1608	26	5	133
2010	1539	23	10	133
2011	1512	39	6	108
2012	1517	32	35	119
2013	1508	25	5	126
2014	1502	22	6	116
2015	1505	19	17	125
2016	1536	21	4	136
2017	1533	26	13	150

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete:

Polgár Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások biztosításával, különböző pénzügyi támogatások megállapításával, az intézményi háttér működtetésével és fenntartásával igyekszik elérni. Számos városi rendezvény és program tartalmaz gyermekeknek szóló elemeket.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) szabályozza a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorúak törvényes gondoskodását.

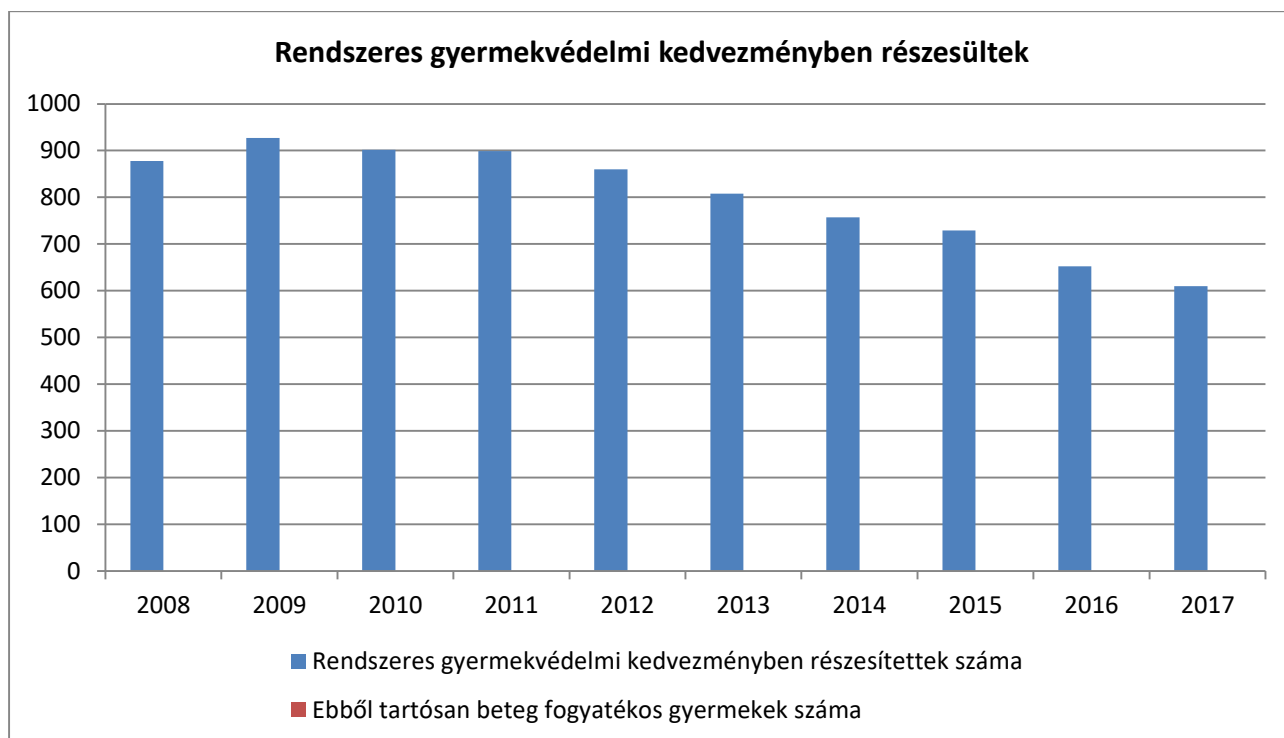
A fenti jogszabály 2013. évtől átrendezte a hatáskört, a gyermekek védelmében hozott intézkedések nagy része átkerült a kormányhivatalok hatáskörébe.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A településen a 18 év alatti gyermekek esetében 2017. évben mintegy 1,6 % körüli a védelembe vett kiskorúak, illetve 9,7 % -os mértékű a veszélyeztetett kiskorúak aránya.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A települési önkormányzat jegyzője a gyermekvédelmi törvény alapján megállapítja a gyermekek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én fennáll, annak a tárgyév augusztus hónapjában, illetve akinek a tárgyév november 1-én fennáll, annak a tárgyév november hónapjában pénzügyi támogatást folyósít (gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 6.000.- Ft/fő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetűek 6.500.-Ft/fő összegben.)

Szintén a jegyző feladata a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat un. önként vállalt feladatként települési támogatásként, bérlet-támogatásban részesíti a helyi rendelete alapján azokat a középiskolás gyermekeket, akik lakóhelyüktől távoli intézményben tanulnak. Nem tartozik szorosan a gyermekvédelmi, gyermekjóléti tevékenységhez, és csak részben érinti a 18 éves korosztályt, mégis fontosnak tartom megemlíteni, hogy Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban 2017. évben is 60 fő felsőoktatási hallgatót részesítettünk 3.500.-Ft/hó összegben, 10 hónapon keresztül.

Törekedni kell arra, hogy a tényleg hátránnyal rendelkező gyermekek beazonosíthatóak legyenek és megkapjanak minden lehetséges segítséget ezek leküzdésére. Ezt a feladatot önkormányzatunk magáénak érzi, és megvalósításában szerepet kíván vállalni.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A Városgondnokság által üzemeltetett konyhákban az alábbi korosztályok részére történik közétkeztetés: bölcsődei étkeztetés 14 fő, óvodai étkeztetés 250 fő, alsó tagozatos iskolás 280 fő, felső tagozatos iskolás 210 fő és 9 fő középiskolás.

0-3 éves korosztály esetén napi 4x-i gyermekétkeztetést biztosít a Városgondnokság által üzemeltetett óvoda konyhája, 3-6 éves korosztály esetén napi 3 x-i étkezésben részesülnek a gyermekek, általános iskolai tanulók alsó és felső tagozat esetén a napi 1-2 illetve 3 x-i étkezésben részesülnek a tanulók az igények szerint.

Az étkeztetés 1-8 évfolyam esetén az általános iskola ebédlőjében történik. A gimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolás tanulók esetén szintén az általános iskola ebédlőjében történik az étkeztetés.

Rászorultsági alapon gyermekvédelmi kedvezményben részesülő család, gyermekére tekintettel 100 %-os támogatásban részesül. A nevelt gyermek szintén 100 %-os támogatásban részesül. A család egy főre jutó jövedelmének vizsgálata alapján (öregségi nyugdíjminimum 300 %-a) szintén 100 %-os támogatást kérhet a szülő. Három vagy több gyermekes család esetén az egy háztartásban élő eltartott gyermekek esetén kérhetik az 50 %-os támogatás megállapítását. Szakorvos által leigazolt tartósan beteg gyermek esetén a szakorvosi igazolás alapján szintén az 50 %-os támogatást kérheti a szülő.

A szünidei gyermekétkeztetés a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §-a alapján a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére alanyi jogon biztosított. 2017. évben szünidei étkeztetésben részesülő 3-18 éves gyermekek száma: tavaszi szünetben 257 fő, nyári szünetben 288 fő, őszi szünetben 265, téli szünetben 252 fő. A számok közötti eltérés az igénylők száma alapján jelentkezik.

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	155	243	158	699	69	200
2009	155	288	133	785	37	200
2010	151	288	141	827	80	200
2011	150	369	124	845	114	Na.
2012	139	353	102	711	98	Na.
2013	98	329	199	660	97	Na.
2014	95	320	201	661	98	Na.
2015	97	311	168	571	na.	Na.
2016	105	295	134	470	na.	290
2017	106	280	122	433	na.	288

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek aránya

Településünkön a fenti létszám nem releváns.

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mint az a 3.5 pontban is ismertettük településünkön szegregátum nincs, a telepszerű lakókörnyezetben élőkről szintén ez a pont ad tájékoztatást.

Az itt élő gyermekek családjainak részéről több alkalommal felvetődött az iskolabusz kérdése. Megoldást kell találni arra a problémára, hogy a periférián élő gyermekek, főleg az őszi-téli csapadékos időszakban kulturáltan, tisztán jussanak fel az oktatási-nevelési intézményekbe. Ehhez a közösségi közlekedést kell fejleszteni a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Védőnői álláshelyek száma

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	5	300	60
2009	5	285	57
2010	5	276	55
2011	5	281	56
2012	4	285	71
2013	4	297	74
2014	4	301	75
2015	4	330	83
2016	4	314	79
2017	4	330	83

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnők által ellátott korosztály a 0-3 év közöttiek. A demográfiai mutatók alapján a 0-3 év közötti korosztály 2010 évet követően növekvő tendenciát mutat. 2012. évtől a védőnői álláshelyek száma 4 főre csökkent.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Településünkön nincs betöltetlen házi orvosi álláshely. Az ellátott esetek száma a lakónépesség csökkenése ellenére az elmúlt évekhez viszonyítva növekvő tendenciát mutat.

Településünkön a gyermekek egészségügyi ellátását két gyermekorvos látja el.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődében, óvodában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

Krízishelyzet esetén a családokat segítő szolgáltatások köre széles:

- A védőnők gyakori családlátogatása,
- Nevelési tanácsadóba utalás
- Család - és gyermekjóléti szolgálathoz történő utalás
- Szülők bejelentése az illetékes gyám és gyermekvédelmi hatóságnak

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma:

	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (<u>munkanélküli szülő</u> , veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	1	14	1	14
2014	1	14	0	14
2015	1	14	3	14
2016	1	14	2	14
2017	1	14	4	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

A településen 2011. évtől működik ismét bölcsőde 14 férőhellyel, melynek a kihasználtsága maximális. A bölcsődei felvételnél vizsgálni kell, hogy érvényesül-e az az alapelv, hogy előnyt kell élvezzen az a gyermek, akit egyedülálló (élettársal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

A településen egy óvoda működik két telephellyel, az óvodai férőhelyek száma 275. A 9 óvodai csoport nevelését, ellátását 19 diplomás óvodapedagógus és 9 fő gondozónő látja el.

Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	267	11	275	1	267	Na.
2009	248	10	250	1	248	Na.
2010	251	10	275	1	251	Na.
2011	249	9	275	1	249	Na.
2012	252	9	275	1	272	Na.
2013	292	9	270	1	251	Na.
2014	308	9	270	1	247	Na.
2015	300	9	270	1	252	Na.
2016	305	9	270	1	261	Na.
2017	313	9	270	1	255	Na.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A településen az óvodás korcsoport száma 2013-2017 év között a demográfiai mutatók, továbbá a törvényi változások miatt emelkedő tendenciát mutat 2017 évben a 3-6 év közötti korosztály száma 313 fő.

A fentiek indokolják az óvoda két csoporttal történő bővítését.

d) Családsegítő és gyermekjóléti alapellátás

A jogszabályi változásoknak köszönhetően 2016. január 01-től a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, így létrehozva a kétszintű család- és gyermekjóléti szolgáltatást. A központi jogszabályok alapján, új intézményi formaként jelenik meg a települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint járási szinten a család és gyermekjóléti központok. A feladatmegosztás tekintetében a járási család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe kerültek a hatósági intézkedéshez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenységek (védelembé vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás), valamint a speciális szolgáltatások biztosítása (pszichológus, jogász), települési szintű család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe pedig a lakóhely szintű minimumszolgáltatásoknak a biztosítása.

Az Intézmény 2016. évtől Család- és Gyermekjóléti Szolgálatként működik tovább, ahol az eddigiekhez hasonló munkák kerülnek elvégzésre, amely magába foglalja a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást. Bizonyos feladatok ellátása a Család- és Gyermekjóléti Központtal közösen kerülnek elvégzésre.

A szolgáltatások ingyenesek, s kiterjednek a teljes lakosságra. Működése nem hatósági, hanem szolgáltató jellegű. A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevétele önkéntes. Az együttműködés elvére épül, igyekezve ezzel megelőzni a hatósági intézkedést.

A jogszabályi változást követően a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai négy tárgykör köré csoportosíthatók:

- tájékoztatás nyújtása** (adatgyűjtés, tájékoztatás, pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, valamint a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése, szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadást nyújtása)
- szociális segítőmunka** (segíti az igénybevevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében, családlátogatás, esetmegbeszélés, esetkonferencia, esetkezelés)
- szolgáltatások, ellátások közvetítése** (együttműködik a területén található szolgáltatókkal, segítséget nyújt a szolgáltatások, ellátások igénylésében)
- adminisztrációs tevékenységi kör** (segítségnyújtás ügyintézésben, tájékoztatásnyújtás, környezettanulmány készítés), valamint a *családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi, közösségfejlesztő programokat szervezése.*

Szolgálatunknál a gondozási folyamat a gyermekjóléti alapellátás keretein belül valósult meg, ahol a szülő, a gyermek és a családsegítő közös megállapodás mentén dolgozott a jelzett vagy szülő által észlelt veszélyeztetettség megszüntetésén. Ezen felül részt vettünk a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermekekkel és családjukkal kapcsolatosan a család- és gyermekjóléti központ által meghatározott feladatok ellátásában.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenysége nem és kor szerinti bontásban 2017. évi adatok alapján:

Igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2 év	3-5 év	6-13 év	14-17 év	18-24 év	25-34 év	35-49 év	50-61 év	62 évesnél idősebb	Összesen	Csal. száma
Együttműk. megáll. alapján	Férfi	9	8	25	17	4	3	13	3	0	82	
	Nő	9	11	29	16	7	18	44	10	1	145	
	Össz.	18	19	54	33	11	21	57	13	1	227	63
	Ebből központból érkező	0	0	1	5	2	4	16	2	1	31	24

2017. évben összesen 124 alapellátott gyermek és 103 együttműködési megállapodással rendelkező felnőtt személy gondozása valósult meg 63 család vonatkozásában. A gyermek ellátotti létszám és az együttműködési megállapodással rendelkező felnőtt személyek esetében is kismértékű emelkedés tapasztalható az elmúlt évhez képest.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formája településünkön a bölcsőde.

e) gyermekvédelem:

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok lényege a tanulók életmódjának, életvitelének, a szabadidős tevékenységeinek feltárása az erre alapuló prevenció munkája, a veszélyeztetett, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal való kiemelt foglalkozás. Minden pedagógus közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatokban azért, hogy feltárja a problémákat, jelzi azokat, a lehetőségeihez mérten igyekszik megoldani őket (egyéni elbeszélgetés, nyomon követés).

A gyermekvédelem gondoskodására leggyakrabban rászorulók:

- Hátrányos helyzetű tanulók (HH)
- Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók (HHH)
- Veszélyeztetett tanulók
- Beteg tanulók
- Fogyatékos tanulók
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő tanulók (BTM)

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

lásd. d) pont

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A köznevelési intézményekben történő mindennapos testnevelésen túl a gyermekek részére településünkön az alábbi 4 sportegyesület biztosítja a sportolási lehetőséget:

- Polgár Városi Sportegyesület
- Polgári Vízi Sportegyesület
- FUKU-DO Sportegyesület
- Polgár Város Kézilabda Sport Klub

Az egyesületek a sportolni vágyó fiatalok részére egész évben biztosítják a sporthoz az, egészséges életmódhoz és a szünidős programokhoz való hozzáférést. A Városi labdarúgó Sportegyesület nyári szünidőben sporttábort szervez, melyet támogat a Polgár és Térsége Egészségügyéért Alapítvány, 10 hátrányos helyzetű gyermek részére teszi lehetővé a tábor térítésmentes igénybevételét.

Polgár Városi Sportegyesület

FUKU-DO Sportegyesület

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Lásd a 4. 1 d) pontnál.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Nincs értékelhető információ.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül
Az óvodai magas csoportlétszámok csökkentése érdekében csoportszobák kialakítására pályázat került benyújtásra, a TOP-1.4.1-15 kódszámú „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” című pályázati felhívásra. A benyújtott pályázat 2018. évben kedvező elbírálásban részesült, mely által a Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok irányító hatósága önkormányzatunkat 138.377.365.- Ft támogatásban részesítette. A 100 %-os intezitású pályázat által lehetőség nyílik a meglévő MATÁV épületben két új 25 fős csoportszoba kialakítására és a kapcsolódó foglalkoztató helyiségek (logopédiai fejlesztő, pszichológiai vizsgáló -fejlesztő, sószo) továbbá kiszolgáló helyiségek kialakítására.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen egy nevelési és két oktatási intézmény működik. Az általános iskola és gimnázium állami fenntartásba vétele előtt nagyobb rálátással bírtunk a két intézmény tanulóközösségének összetételére, a jelentkező problémák. Helyzetelemzésünk azokat az adatokat tartalmazza, amelyet a különböző statisztikai adatokból, illetve az intézményektől nyertünk.

a) *hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása*

Az óvodába járó gyermekek létszáma 255 fő, mely a maximális férőhely kihasználtságát tekintve 95 %-os. A körzetbe járó HH-ás gyermekek létszáma 68 fő, mely arány az összlétszámhoz viszonyítva 26,6 %, míg a HHH-ás gyermekek létszáma 31 fő, az összlétszámhoz viszonyítva 12 %.

A veszélyeztetett gyermek száma 17 fő, GYVK-s gyermek száma 115 fő.

Az intézmény populációját tekintve roma és nem roma származású gyermekekből áll. Az óvodában nevelődő gyermekek 45-47 %-a tartozik a roma nemzetiség körébe. 2012-ben és 2013-ban is 22 - 22 fő, 2014-ben 17 fő, 2015-ben 26 fő, 2016-ban 23 fő, 2017-ben 16 fő a nevelőszülőköz kihelyezett óvodás gyerekek száma.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nincs az óvodában.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően az intézmény 9 csoportjában egymáshoz közelítő arányú a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek jelenléte.

Az óvoda alapító okirata, helyi nevelési programja tartalmazza az esélyegyenlőségi feladatokat. Az eltérő szociokulturális háttérű és eltérő képességű óvodás gyerekek együtt nevelésével olyan nevelési környezetet biztosít az óvoda, amelyben a másság elfogadása, a tolerancia, az előítélet mentes nevelés értéként jelenik meg, s ez kihat a családra és a tágabb környezetre is. A multikulturális tartalmak, értékek beépülnek a helyi nevelési folyamatba.

A gyermekek fejlődésének alapja, hogy óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Minden gyermek teljes értékű ember. Joga van ahhoz, hogy megfelelő elfogadó, ugyanakkor fejlesztő környezetben éljen és fejlődjön.

A kompetencia alapú óvodai nevelés bevezetésével olyan nevelési, tanulási környezet kialakítását támogatja, amelyben a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számára is biztosítottá válik a nevelési alapelvek érvényesülése. Olyan saját élményű tanulási, tapasztalatszerzési lehetőséget kínál az óvodai élet színesítésére, amely személyes szükségletből indul ki és hozzásegíti őket az átmenetbe.

Az óvoda a családi csoportlétkör megteremtésével, együttes pozitív élmények átélésével, a közös munkálkodással, az együvé tartozást erősítő tevékenységek megszerzésével teremti meg a diszkrimináció mentes, minden gyermeknek esélyt adó lehetőséget a fejlődésben.

Az óvodai nevelés esélyt ad arra, hogy a gyermek képességeinek megfelelően fejlődjön.

Egyéni ütemeltolódásokkal minden egyes gyermek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítésével valósul meg a komplex személyiségfejlesztés.

Törekedni kell arra, hogy a tényleg hátránnyal rendelkező gyermekek beazonosíthatóak legyenek, és megkapjanak minden lehetséges segítséget ezek leküzdésére. Ezt a feladatot az önkormányzat magáénak érzi, és megvalósításában szerepet kíván vállalni.

Sportfoglalkozások a Napsugár Óvodában:

Programok a Napsugár Óvodában:

- A műfüves ovi-foci pályának, amelyet a fenntartó pályázott és nyert meg az óvoda számára nagy szerepe van az esélyek növelésében, a gyermekek mozgásfejlődésében, mozgásigényének kielégítésében és az egészséges életmódra nevelésben.
- A nevelőmunka eredményessége érdekében a mindennapi testnevelés mellett ovi foci tehetségműhely működik, valamint a óvoda tagja a Bozsik-programnak.
- Az óvodánkban működik a Zöld óvoda program, amely kiemelten kezeli a környezeti nevelést, mint az óvoda sajátosságát (kirándulások, túrák, lovaglás, stb.)
- 2016 szeptemberétől az óvodában olyan tehetséggondozó programok működnek, amelynek célja, hogy elősegítse a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek feltérképezését, felfedezését,

gondozását, személyiségük optimális fejlesztését. A hátrányos helyzetű, tehetségigéretes gyermekek további gondozása kerül megvalósításra. A nevelési intézményben fontos célkitűzés a tehetségigéretes elkötelezettség megelőzése, az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése. A gyermekek tehetség gondozása komplex gondozó program keretében valósul meg.

A nevelőmunka eredményessége érdekében bevezették a DIFER mérést, melynek célja, hogy a mért eredményekre épített egyéni és differenciált fejlesztéssel segítsék a fejlődésben lemaradást mutató gyermek esélyeinek növelését. A minőség minden dolgozó személyes felelőssége.

2015 júniusától megszűnt az IPR. pályázati lehetőség és 2016-ban nem került meghirdetésre.

2016. évben Pályázat került benyújtásra a TOP.1.4.1-15-HB1-2016-00002 keretében „Építsünk jövőt gyermekeinknek” A nyertes pályázat által a jelenlegi 9 óvodai csoportszoba további két csoportszobával történő bővítése válik lehetővé a hozzátartozó kiszolgáló helyiségekkel együtt.

2017/2018-as nevelési évben a gyermekek fejlesztését a pedagógiai szakszolgálat látja el. Hajdúnánásról járnak ki heti rendszerességgel az intézményekbe, természetesen igény szerint, amely részben biztosítja az ellátást tankerületi szinten. Továbbra sincs megfelelő számú és képzettségű fejlesztő szakapparátus. 1 fő logopédus, 1 fő fejlesztőpedagógus látja el a feladatot, 1 pszichológus végzi az alkalmanként szükséges vizsgálatokat. A gyermekek teljes körű ellátásához a gyógypedagógus szolgáltatás hiányzik.

Az intézmény rendelkezik intézményi esélyegyenlőségi tervvel, amely segíti az esélyteremtés kiemelt feladatainak ellátását, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását.

Évről évre emelkedik a nevelőszülőkhöz kihelyezett nevelésbe vett gyermekek száma. Az intézmény populációját tekintve roma és nem roma származású gyermekekből áll. Az óvodában nevelődő gyermekek 38-40 %-a tartozik a roma nemzetiség körébe.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A gyermekek fejlesztését a pedagógiai szakszolgálat látja el. Hajdúnánásról járnak ki heti rendszerességgel az intézményekbe, természetesen igény szerint. Fejlesztő pedagógust és pszichológust foglalkoztat még a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat.

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A Vásárhelyi Pál Általános Iskolában hatékonyan összefognak a társadalmi szempontból hátrányos helyzetű diákok többi tanulóhoz történő felzárkóztatását szolgáló programok, pályázatok, sikeres megvalósítása érdekében. Együttműködnek továbbá az iskolával a gyermekek tanulmányi eredményeinek javítása, készség és képességfejlesztés, korrepetálás, pótvizsgára való felkészítés érdekében is.

Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	13	14	27	Na.	Na.	Na.	2
2011/2012	11	13	24	Na.	Na.	Na.	2
2012/2013	11	13	24	Na.	Na.	Na.	2
2013/2014	12	12	24	Na.	Na.	Na.	2
2014/2015	11	11	22	Na.	Na.	Na.	2
2015/2016	12	11	23	Na.	Na.	Na.	2
2016/2017	12	11	23	Na.	Na.	Na.	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2017. évben az általános iskolába járók összlétszáma: 525 fő, mely évről-évre csökken.

A település 10 km-es körzetében három olyan település is van, ahol lehetősége nyílik a tanulóknak a tankötelezettség teljesítésére. Több szülő is él ezzel a lehetőséggel és nem a polgári iskolába írta gyermekét. Az általános iskolai intézményben 50 % fölötti a roma nemzetiségű tanulók aránya. Évek óta problémát jelent a tanulók hiányzása, magas az egy főre eső mulasztási órák száma. Fenti problémák megoldásában a pedagógusok sajnos a szülőkre sem számíthatnak minden esetben partnerként. Az iskola legfőbb célkitűzése, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulók felzárkóztatását, a tehetséges tanulók felkészítését, integrált oktatással biztosítsák. 2016. decemberében kezdte meg tevékenységét az „Ezüst Híd Tanoda” mely a HH-ás és HHH-ás többségében roma származású gyermekek felzárkóztatását végzi.

A tanoda a Vásárhelyi Pál Általános Iskola 5 - 6 - 7 osztályos, tanulásban lemaradt gyermekek felzárkóztatását végzi délutáni foglalkozásokon, mely 2 éves időtartamú. A csoport létszáma maximum 30 fő mely teljes kihasználtsággal működik.

Az Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja. A Polgári Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködési megállapodás keretében működik együtt az oktatási, kulturális, intézményekkel, valamint több szervezettel.

- A PRNÖ éves programjainak kidolgozásába, szervezésébe a szülőket, szervezeteket, iskolákat is bevonják.
- Az önkormányzat részéről már hagyománynak számítanak a május 1.-ei programok, a jó tanuló gyermekek nyári jutalmazása, a nyugdíjasok köszöntése, valamint karácsonyváró rendezvények megszervezése.
- A minden évben megrendezésre kerülő a május 1.-ei majális sportnapon, szervezett sportprogramokkal, vetélkedőkkel, közös főzéssel töltik el a napot a résztvevő családok.

- A jó tanuló roma gyermekek a tanév befejezését követően egy napos nyári strandolásban, egész napos ellátásban részesülnek a Roma Önkormányzat által.
- A minden ősszel megrendezésre kerülő „Roma Nyugdíjas Nap” fontos szerepet játszik a hagyomány őrzésében, ahol az idős nyugdíjas emberek próbálják átörökíteni a régi hagyományokat a fiatalabb generációk számára.
- A decemberben megrendezésre kerülő karácsonyváró alkalmával, az ünnepséggel egybekötött rendezvényen, mikulás ajándékot kapnak a résztvevő gyerekek.
- A bűnmegelőzés érdekében rendszeres egyeztetéseket előadásokat szerveznek a rendőri szervekkel, cél a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok körében a bűncselekmények csökkentése.
- Nyári kirándulásokat, hagyományőrző programokat szerveznek.

Az esélyegyenlőség és a gyermekérdek mindenképp felett való képviselése, a veszélyeztetettség kialakulását megakadályozó prevenciós tevékenységek további biztosítása, nevezetesen:

- A napközbeni felügyeleti ellátás (a hároméves kortól megvalósuló teljes körű óvodáztatás, a napközi, tanulószoba, reggeli ügyelet)
- A családból hozott hátrányok leküzdését szolgáló intézkedések (felzárkóztató foglalkozások, a szocializáció elősegítése, rendezvények látogatása)
- Az ingyenes étkeztetéshez szükséges feltételek biztosítása
- Az ingyenes tankönyvellátáshoz szükséges feltételek biztosítása
- Közoktatási szakszolgálati feladatok: nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, gyógytestnevelés
- A gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szolgálat, bölcsőde
- Iskolaotthonos foglalkozás
- Tehetséggondozó program
- Alapfokú művészetoktatás
- A sajátos nevelési igényű tanulók, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók szakszerű ellátása szegregált, illetve integrált formában
- A megfelelő személyi, tárgyi, infrastrukturális feltételek biztosítása a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek teljes körű óvodáztatásához, iskoláztatásához
- A gyermekek hároméves kortól történő óvodai nevelésének biztosítása
- A törvényben előírt feltételek biztosítása az SNI és a részképeség zavarokkal küzdő tanulók neveléséhez, oktatásához
- A törvényben előírt feltételek biztosítása az SNI tanulók integrált neveléséhez, oktatásához
- *A kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltak teljesítése, a hiányzó eszközök folyamatos pótlása*
- A speciálisan képzett, gazdag módszertani kultúrával rendelkező pedagógusok alkalmazása, a továbbképzésük átgondolt szervezése, irányítása.

A tanulás mellett, a tanórán kívüli foglalkozások szervezésével kerül biztosításra a felzárkóztatás, a tehetséggondozás és a szabadidő hasznos eltöltése

Az egész napos oktatás keretében az 1-4. évfolyamon minden tanuló részt vesz a 16 óráig tartó foglalkozásokon. Az önálló tanulás, felkészülés mellett több tanórán kívüli foglalkozásba is bekapcsolódhatnak a tanulók.

Az 5-8. évfolyamon több tanuló kapott felmentést a 16 óráig tartó foglalkozások alól. Egy tanulószobás csoportot tudunk csak indítani, de több tanuló is részt vesz a tanév elején indított tanórán kívüli foglalkozásokon.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az 1-4. évfolyamon 100%-a, az 5-8. évfolyamon kb. 20%-a vesz részt az egész napos iskolai oktatásban, ami intézményi szinten kb. 65%-os részvételt jelent. Ennek egyik oka, hogy felső tagozaton nem igénylik a szülők a 16 óráig történő benntartózkodást gyermekük részére, a másik a rendelkezésre álló pedagóguslétszámmal több tanulószobai csoportot nem tudunk indítani.

A szülői igények, valamint a humánerőforrás figyelembevételével igyekszünk megszervezni a tanórán kívüli foglalkozásokat.

A tantárgyi felzárkóztatót és tehetséggondozó foglalkozásokon kívül, a szabadidő hasznos eltöltéséért különböző szakköröket és tömegsport foglalkozásokat szervezünk. Ezek a foglalkozások tanulóknak heti 1-2 alkalmat jelentenek. Legnépszerűbb a labdarúgás, melyen a HH-s HHH-s tanulók 40-50%-a vesz részt.

Nagy hangsúlyt fektetünk a jó képességű tanulók versenyeztetésére is, akik között szintén van hátrányos helyzetű tanulói is.

- Hátrányos helyzetű tanulók megoszlása

tanév	iskolás tanulók létszáma	HH/ HHH tanulók létszáma	Iskolaotthonos foglalkoztatás	Ebből HH/ HHH tanulók létszáma
2008/2009	673	368/235	226	139/88
2009/2010	677	399/268	322	184/126
2010/2011	646	414/254	311	208/128
2011/2012	631	393/234	292	182/109
2012/2013	622	324/196	298	182/112
2013/2014	607	283/182	295	163/96
2014/2015	585	252/185	407	194/137
2015/2016	543	134/186	367	97/157
2016/2017	525	112/188	230	95/121

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 2017. évi adatok alapján az általános iskola tanulóinak száma 525 fő, melyből 112 fő hátrányos helyzetű, 188 fő halmozottan hátrányos helyzetű, 28 fő SNI –s tanuló, évismétlők száma 31 fő magántanulók száma 3 fő., BTM-es tanuló 154. fő. Minden osztályban van BTM-es tanuló, akiknek a fejlesztését a Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdúnánási Tagintézmények és az intézmény fejlesztőpedagógusai végzik.

Az elmúlt évtizedben a közoktatásban egyszerre tapasztalható volt az oktatással kapcsolatos társadalmi esélyegyenlőségek növekedése és csökkenése. Az esélyegyenlőség szempontjából kedvező folyamat, hogy a családok egyre nagyobb körben ismerik fel az oktatás jelentőségét az egyéni boldogulás szempontjából. Meghatározónak tűnik a családi indíttatás abban, hogy a tanuló milyen pályát fut be az iskolában és a munkaerőpiacon. Az oktatás színvonala és a későbbi élet minősége között tagadhatatlan összefüggés van.

Miközben a családok felismerik az oktatás jelentőségét, ez csökkentheti a társadalmi rétegek közötti különbségeket, magának az oktatási rendszernek az alakulása és a családok anyagi helyzete közötti különbségek növekedése az esélyegyenlőtlenségek megerősödésének kedvez.

A jövedelmi helyzet befolyásolja a minőségi oktatáshoz való jutás esélyeit. A legkedvezőtlenebb helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok iskolai esélyeinek romlása rendkívül komoly kihívás az oktatás számára.

A rendszerváltás utáni évtized társadalmi változásainak negatív hatásai az iskola nevelő-oktató munkáját is meghatározzák, jelentősen befolyásolják. Vitathatatlan tény a leszakadó, hátrányos körülmények között élő társadalmi rétegekhez tartozó tanulók számának növekedése, amelyet a számadataink is igazolnak.

Ide sorolhatóak:

- Akik nem fejezik be az általános iskolát.
- Akik az általános iskola befejezése után nem tanulnak tovább.
- Tovább tanulnak ugyan, de a középfokú oktatásból kihullanak.
- Szüleik alacsony iskolázottak.
- Csonka családban élők, elvált szülők gyermekei.

- Roma nemzetiségű fiatalok
- A súlyos magatartási, beilleszkedési, tanulási, értékvisszalépésekkel küzdő tanulók.

Ezek a tanulók különböző okok miatt a többiekétől eltérő egyéni adottságaik miatt nem tudnak társaikkal együtt haladni, megkülönböztetett bánásmódra van szükségük. Őket fenyegeti leginkább az iskolai kudarc, a lemorzsolódás, a társadalmi beilleszkedésre képtelenné válás.

Ezen tanulók 60-70%-nak esetében az egyéni eltérések olyan mértékűek, hogy azokat a többségi nevelés körében differenciált egyéni bánásmóddal is kezelni lehet. Ebben a körben lehetséges a tanulók osztályrendszerű oktatása.

Az esélyegyenlőséget segíti a kormányzat által létrehozott „Tanoda” program, mely olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatal felnőtt számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető, társadalmi felzárkózást segítő, prevenciós szolgáltatás, amely tanítási időn kívül és tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést és a szabadidő hasznos eltöltését. Településünkön kettő éve működik Tanoda, melynek az önkormányzat épülete ad helyet.

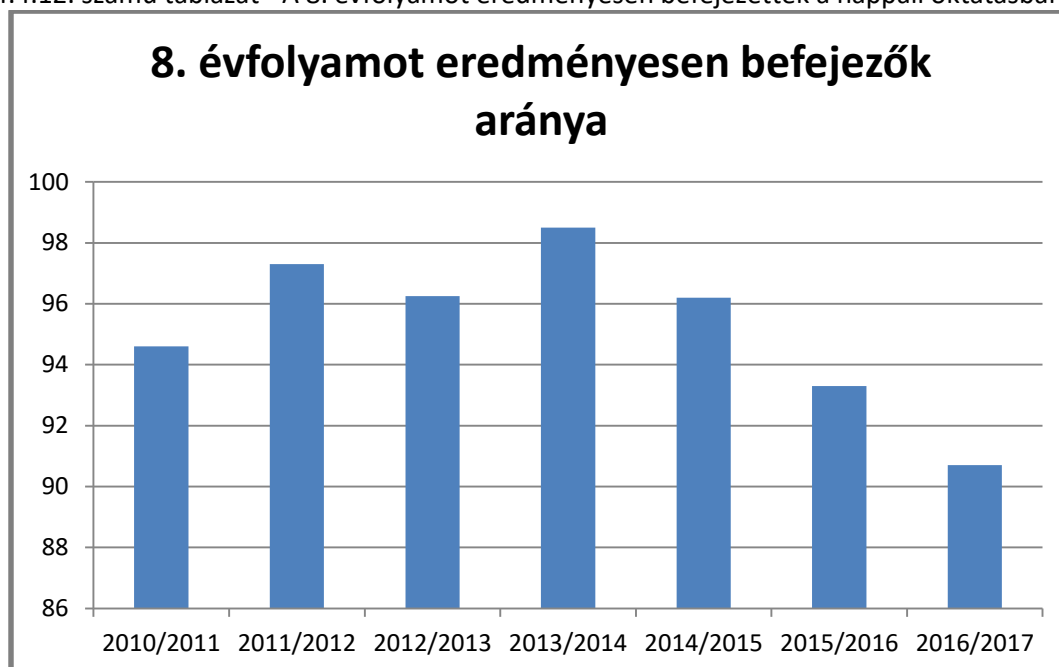
2017. évben a 250 órai hiányzást meghaladó tanulók száma 26 fő, akik közül 23 fő hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

4.4.16. számú táblázat – Lemorzsolódási mutatók az általános iskolában

	Évfolyamismétlők aránya (%)		Magántanulók aránya (%)		Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	8,1	7,6	0,4	0,4	1,1	2,5
2009/2010	6,7	5,5	0,5	0,7	3,8	8,5
2010/2011	8,5	8,7	0,1	0,3	3,6	8,5
2011/2012	8,8	11,5	0,3	0,4	5,8	9,8
2012/2013	8,4	12,8	0,3	0	2,7	3,4
2014/2015	7,1	15,6	0,3	1,0	4,8	7,0
2015/2016	10,1	7,5	0,7	2,1	3,0	4,3
2016/2017	7,6	11	3,8	1,1	6,4	8,2
országos átlag 2011/2012	2,1%		0,8%		0,8%	
országos átlag 2016/2017	2,01%		0,56 %		1,97 %	

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adat

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adat

Az intézmény pedagógusai objektív körülmények hatására már évekkal korábban felismerték, hogy a nevelő-oktató munka eredményes végzése érdekében – a kor és a közvetlen iskolai, társadalmi környezet elvárásainak megfelelően – a hátrányos helyzetű tanulókkal való kiemelt tervszerű foglalkozás megszervezése megkerülhetetlen feladat.

Vásárhelyi Pál Általános Iskola Zólyom úti és Móricz Zsigmond úti iskolaépülete

BSZC József Attila Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

I. A 2017/2018-as tanévben indított képzések a BSZC József Attila Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájában:

Az iskola a társadalmi folyamatokat felismerve olyan képzési struktúrát alakított ki, amely kínálatával egyszerre biztosít lehetőséget a különböző képességű, irányultságú, igényű és célú tanulók számára: képzési szerkezetben belül megtalálhatja lehetőségeit a kiemelkedő képességű tanuló ugyanúgy, mint a viszonylag gyengébb teljesítményű.

A korszerű elvárásoknak megfelelő, szilárd alapokat biztosító általános műveltséget kívánunk nyújtani tanulóinknak, amelyek lehetőséget adnak a felsőfokú tanulmányok folytatásához, illetve olyan szakmák megszerzéséhez, melyek jó elhelyezkedési lehetőséget biztosítanak – elsősorban a térség- munkaerőpiacán. Intézményi keretek között gondoskodunk a 14-22 évesek iskolai neveléséről-oktatásáról, a szakképzés feladatainak megvalósításáról. Aktívan együttműködünk a tanulók személyiségének fejlesztése, képességeik kibontakoztatása és a tanulóközösségek kialakítása, fejlesztése érdekében a szülővel, a szülők közösségeivel. Felkészítjük tanulóinkat a családi életre és a családtervezésre.

Intézményünk vallási és világnézeti szempontból nem elkötelezett. E kérdésekben semleges, a tolerancia elvét vallja és alkalmazza. Nevelő-oktató munkánk során biztosítjuk a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését.

Az alapvető erkölcsi ismeretek elsajátítást – a mindennapi - de kiemelten az osztályfőnöki nevelőmunka, valamint az etika tantárgy oktatása során biztosítjuk.

Intézményi nevelő-oktató munkánk során nem teszünk különbséget a tanulók és hozzátartozóik között (szín; nem; vallás, nemzeti, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származás; jövedelmi viszony; fogyatékoság vagy egyéb sajátosság).

Munkánkat a nyitottság, a környezeti változásokra való odafigyelés hatja át.

Tanulóinkban erősítjük a felelősségtudatot, a kitartást és az erkölcsiséget.

Biztosítjuk a differenciált bánásmód és oktatás szervezeti kereteit.

Kiemelt szerepet kap a nemzeti és az európai identitástudat egységének elmélyítése.

Tudatosan vállaljuk a minőségelvű gondolkodás- és bánásmódot.

Intézményünk a tudás megbecsülésére, kitartásra, szorgalomra, kezdeményezőkézségre, kreativitásra, az élő és épített természet védelmére, gyarapítására, az emberiség javának szolgálatába állítására neveli növendékeit.

Az intézmény 2016. szeptember 1-én induló létszámadata: 317. fő, a 2017. június 15.-e adata 264. fő.

Lemorzsolódás: 53 fő. A lemorzsolódás mértéke: 17 %

Legnagyobb mértékű a lemorzsolódás a felnőttoktatásban 35 %. Nappali oktatásban ez az arány kevesebb 11 %.

Oka: legfőképpen tankötelezettség megszűnése, iskolaváltás, felnőttoktatásban munkahelyi gondok, munkahelyváltás, munkaidő beosztás, gyakorlati munkahelyen felmerülő problémák miatt szakították meg tanulmányukat.

A nappali képzésben a lemorzsolódás okai közül legmeghatározóbb a családi helyzet. A lemorzsolódó fiatalok többsége nem abban a helységben lakik, ahol az iskola található. Nagy anyagi terhet ró a szülőkre. A fiatalok számára a napi bejárás nagyon fárasztó. A lemorzsolódó fiatalok sokan felbomlott-csonka családban élnek, jellemző a roma származás. A fiatalok szüleinek alacsony iskolai végzettsége nagyban növeli a gyermekeik lemorzsolódásának kockázatát. Lemorzsolódás csökkentésének eszközei: folyamatos kapcsolattartás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, házi orvosokkal, osztályfőnöki órákon prevenció foglalkozások.

Magántanulók száma: 5 fő (1 fő pszichológiai szakvélemény alapján, 1 fő tartósan beteg, 3 fő gyermeket vár)

Berettyóújfalvai Szakképzési Centrum József Attila Gimnáziuma és Szakképzőiskolája

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított probléma	fejlesztési lehetőségek
<p>A HH-ás, HHH-ás tanulók körében magas az iskolai lemorzsolódások aránya.</p> <p>A gyermekekre jellemző a szülők általi negatív minta átörökítése.</p> <p>A jövőkép hiánya.</p>	<p>Prevenációs módszerek kidolgozása.</p> <p>Egyéni fejlesztés.</p> <p>A gyerekek <i>tanulásra való motiválása</i>.</p> <p><i>Hatékony pedagógiai</i> módszerek, tanulást segítő programok alkalmazása. pl. egyéni felzárkóztatás, pályaaorientációs programok biztosítása.</p> <p>Életvezetési programok szervezése szülők részére</p>
<p>A szociálisan rászorult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szülei, illetve törvényes képviselői - a tapasztalatok szerint – nehezen igazodnak el a hivatali protokollban.</p>	<p>Szülők tájékoztatása az igénybe vehető támogatásokról.</p>

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők teszik ki a népesség felét, és sajátos problémáik alapvető társadalmi kérdéseket érintenek. 2003-ban Magyarországon a 15-64 éves nők 51%-a, a férfiak 63%-a volt foglalkoztatott. A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt helye úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keresetet jelentő és alacsonyabb presztízsű állások betöltői között, a vertikális szegregáció erősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és a férfiak munkaerőpiaci esélyegyenlőségének alapvető feltételei közé tartoznak a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű

gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése. A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

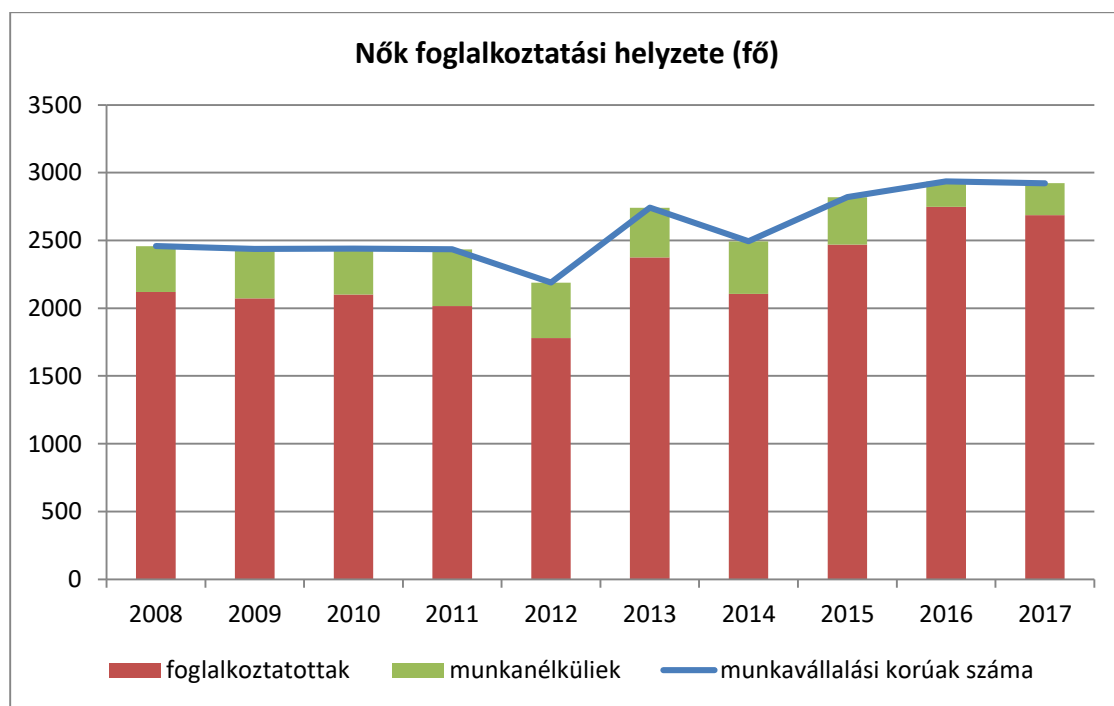
E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

b) nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az elmúlt években több munkaerőpiaci program is indult a nők esélyegyenlősége érdekében, az utóbbi években a TÁMOP és GINOP keretében az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésére is igyekeztek megoldást találni. Ilyen volt pl. az „Újra tanulok”, a Nők + 40, a „Nő az esély” programok.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Alacsony iskolai végzettséggel akár nőnek, akár férfinak meglehetősen csekély a lehetősége. A legtöbb alacsonyan kvalifikált nőt a közfoglalkoztatásban foglalkoztatják szakértelmet nem igénylő munkakörökben.

d) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A munkavállalóknak nemétől függetlenül joga van ahhoz, hogy egyenlő értékű munkáért egyenlő bért kapjon. A két nemet az egyenlő versenyfeltételek biztosítása mellett egyenlő bánásmód is megilleti. Szükséges a női esélyegyenlőség érdekében a nőkre szabott foglalkoztatási programok kezdeményezése, családbarát munkahelyek létrehozása, a család és a munkahely összeegyeztetésének biztosítása érdekében, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztése a 0-3 éves korosztály napközbeni felügyeletének biztosításával. A szociális biztonsági rendszerek megfelelő kialakítása, szülői szabadság biztosítása a terhes nők a gyermekágyas és szoptató anyák munkahelyi biztonságának javítása.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

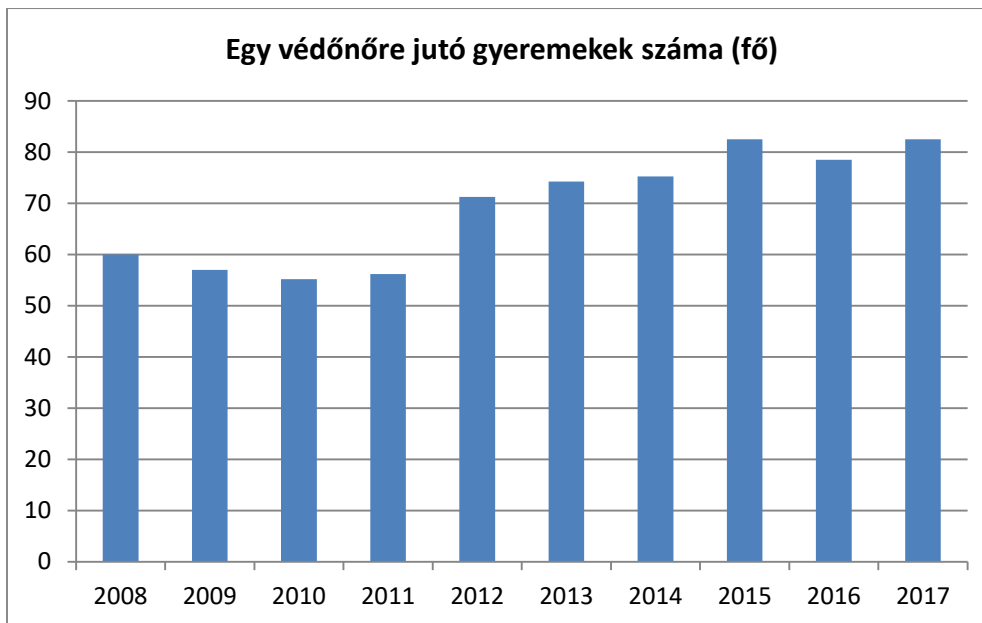
A gyermekek minőségi elhelyezésének, fejlesztésének lehetősége szervesen kiegészül a szülők és családi aktív bevonására épülő szakmai programokkal, melyek a kötődő nevelés szellemében valósulnak meg, ehhez nyújtanak segítséget a helyi nevelési intézmények, a bölcsőde és az óvoda.

Ugyanakkor a köztudatból, és így a munkahelyekről is hiányzik még a családbarát, a rugalmas munkaidő kifejezéseknek még az értelmezése is. A munkáltató elvárja, hogy a munkavállaló mindig a maximumot teljesítse, nem igazán van jelentősége annak, hogy esetleg milyen családi problémákkal kell megbirkózniuk még a nőknek.

Nem jellemző az un. atipikus foglalkoztatás a településünkön, sőt a környező városokban, munkahelyeken sem. Jó esetben megengedő akkor is a munkaadó, ha a gyesről visszatérő anyát először 4 órában foglalkoztatja, ezzel segítve a gyermek nevelési intézménybe szoktatását.

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Megállapítható, hogy településen nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

A településen nőgyógyász szakorvosi ellátás, valamint a mentális egészséget segítő pszichológus működik a Járóbeteg Szakellátó Intézetben. A krízishelyzetbe került nők megsegítése a család- és gyermekjóléti szolgálat segítségével történik.

5.6. A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében 1 nő található, a bizottságban 3 nő. A Hivatal középvezetőinek közel 90 %-a nő. Ha az önkormányzati intézmény hálózat felső vezetését vizsgáljuk, akkor 50 %-a nő.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. Ezek felszámolására irányuló kezdeményezések még országos szinten is gyermekcipőben járnak.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított probléma	fejlesztési lehetőségek
Családbarát munkahelyek alacsony száma, atipikus foglalkoztatási formák hiánya.	Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása. Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése.
Gyenge a kisgyermeket nevelő nők társadalmi integrációja.	A kisgyermeket nevelő nők családi és munkaerőpiaci helyzetének javítása. Védőháló a nőkért és a családokért.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Parlament és a Tanács döntése alapján a 2012-es év „**az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás**” európai éve. E kezdeményezés igyekszik ráirányítani a figyelmet arra, hogy Európában minden eddiginél hosszabb ideig élnek az emberek, és idősebb éveiket is egészségesebben töltik, mint korábban. Rámutat emellett arra is, hogy mindez lehetőségeket tartogat számunkra. A tevékeny, aktív idős kor nagyon fontos a nemzedékek közötti szolidaritás fenntartásában, azokban a társadalmakban, amelyekben egyre több az idős ember.

Polgár Város Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű „idősbarát” politika kialakítását. Ennek érdekében különös figyelemmel kezeljük az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérését, az idősek aktivitásának megőrzését, szükség esetén a róluk való gondoskodást.

2010. óta rendszeresen megrendezésre kerül az Idősek Napja önkormányzati szinten.

Fő célkitűzés, hogy az idősek egy biztonságos és élhető településen lakhassanak, ahol meghallják a hangjukat, a szociális és egészségügyi rendszer illeszkedik az igényeikhez, szabadidejüket hasznosan és tevékenyen tölthetik el.

A közelmúltban az idősebb korosztály rendezvényein igényként vetődött fel egy, az érintett korosztály sorsával, problémáival foglalkozó grémium létrehozása. A város működtetése során nem nélkülözhetjük e generáció ismeretét, tudását, élettapasztalatait, hogy a sajtóságos élethelyzetben lévő, létszámában egyre növekvő réteg helyzetét az önkormányzat kezelni tudja. A fentiek ismeretében hozta létre Polgár Város Önkormányzata 2012. év áprilisában a Polgári Idősügyi Tanácsot. Az Idősügyi Tanács Polgár Város Önkormányzata mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület.

Az Idősügyi Tanács fő feladatai:

- Az időskorú polgárok életkörülményeit közvetlenül érintő országos és helyi jogszabályok, illetve más döntések előkészítésének szakaszában állásfoglalás kialakítása, a tervezett intézkedések kapcsán javaslattevés.
- Közreműködés Polgár Város Idősügyi Konceptiójának kialakításában és folyamatos megvalósításában.
- Az idős polgárok érdekeinek védelme, ennek érdekében a szükségletek feltárása, fórum megteremtése problémáik ismertetésére, megfogalmazására és javaslataik összegyűjtésére. Az időskorúakat érintő kérdésekben önálló javaslatok készítése.
- A településen élő idősek információval való ellátása, az érintettek közötti kommunikáció elősegítése, a megfogalmazott észrevételek továbbítása az önkormányzat felé.
- A Polgár Város Képviselő-testületének tájékoztatása a városban élő idős emberek élethelyzetének alakulásáról és az éves feladatok teljesítéséről, valamint az Idősügyi Tanács munkájáról.
- Közreműködés az időseket érintő programok, rendezvények, események megszervezésében.

- Fórumot teremteni az időseknek problémáik elmondásához és javaslataik ismertetéséhez
- Idősek, idősügyi szervezetek támogatására vonatkozóan javaslattételi lehetőségük van.
- Az idősek érdekében végzett tevékenységek összehangolása.

A Polgári Idősügyi Tanács létszáma 7 fő, tagjai:

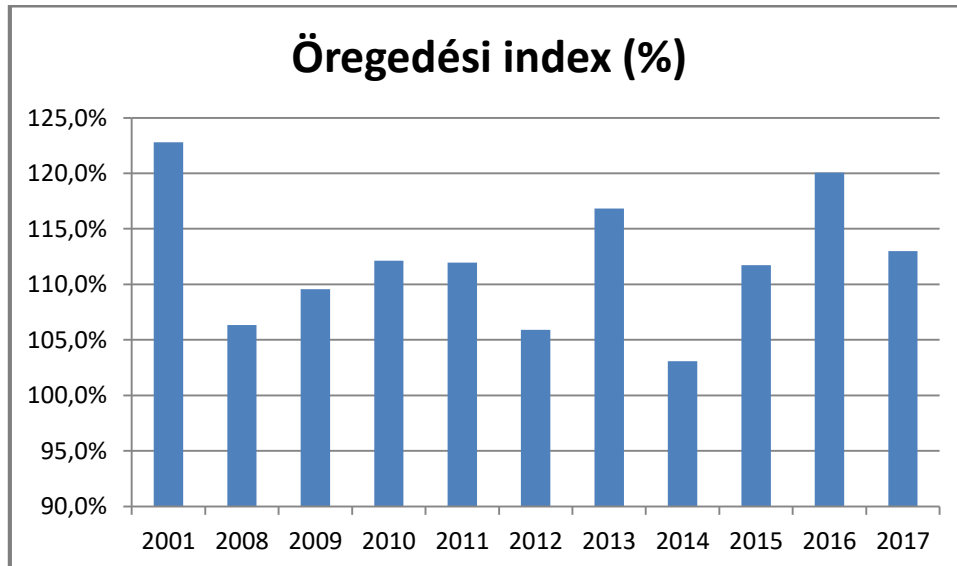
- A városunkban működő három nyugdíjas szervezet által javasolt 1-1 személy
- A Humánfeladatok és Ügyrendi Bizottság elnöke, vagy a bizottság által javasolt személy
- A polgármester által felkért 2 fő köztisztviselőben, közelebbi múlttal rendelkező nyugdíjas személy.
- Polgár Város mindenkor polgármestere, aki egyben az Idősügyi Tanács elnöke tisztjét is betölti.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A demográfiai mutatókból is kitűnik, hogy Polgár lakosságának elöregedése tovább folytatódik. Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házások és növekszik az özvegyek aránya, ezen belül a nők száma. Polgáron sok idős ember marad magára, mert hozzátartozói megélhetésük érdekében messze költöznek tőle. Az idős ember szellemi és fizikai aktivitása, önállósági képessége a korrallal arányosan csökken. Amíg korábban olyan egyszerű megoldásnak tűnt, hogy ha egy idős ember nem tud magáról gondoskodni, akkor idősek otthonába került, napjainkban már hosszú várólisták vannak a tartós bentlakásos ellátásokban. Polgár lakosságára jellemző továbbá, hogy sok a kisnyugdíjas, valamint különös figyelmet kell fordítani a beteg, a fogyatékkal élő és mozgásában korlátozott személyekre.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önállósági képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik. A versenyszférában és a reálszférában sem jellemző településünkön a nyugdíjaskorúak foglalkoztatása. A bértámogatások zömmel a 25 és 55 év közöttiek, valamint az 55 év felettiek támogatásáról szól. A nyugdíjas foglalkoztatás újszerű kormányzati kezdeményezése a nyugdíjas szövetkezetek létrehozása. Településünkön nem jellemző ezek létrejötte, azonban a szomszédos Tiszaújvárosban található néhány. Sajnos az ott foglalkoztatott személyek rossz tapasztalatokat is szereztek, ezért nem is próbálkoznak munkát vállalni a nyugdíjas szövetkezet keretein belül.

b) Tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A szolgáltatások elérhetőek a nyugdíjas korosztály számára. A művelődési központ rendszeresen szervez színházlátogatásokat, kirándulásokat számukra. Évente megrendezik a Nagyszülők és unokák találkozóját a könyvtárban.

Az idősek nappali ellátása és a könyvtár biztosít lehetőséget az időseknek az internethasználatra.

Tevékeny időskorra vonatkozó elemzésünk a 6.4 pontban leírt fel.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Önkormányzatunk 5. ízben pályázik az „Idősbarát önkormányzat” címre, hiszen a Képviselő-testület kiemelten kezeli az időseket, és intézményein keresztül biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe. Az önkormányzat a helyi ellátórendszert folyamatosan az igényekhez, a szükségletekhez igazítja, mind a pénzbeli, mind a szociális szolgáltatások területén.

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Településünkön a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít. Támogatja a szociális étkeztetés és házi segítségnyújtás térítési díját, a kommunális adóra és talajterhelési díjra kedvezményt állapít meg. 2016. évben bevezetésre került a lakókörnyezet rendbetételének támogatása, amely a Csemete Szociális Szövetkezeten keresztül vehető igénybe, és tartalmazza a lakókörnyezet körüli munkálatok elvégzésének támogatását: így fűnyírás, hóeltakarítás, lakóház karbantartása, kerti munka stb.

Jellemző a városban megjelenő szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

Az egészségügyi ellátást segíti a 2011. májusában átadott Térségi Járóbeteg Szakellátó Központ, az ott működő nappali kórház, a fizioterápiás és mozgáskoordinációt javító részleg, valamint az otthoni szakápolás. A kötelező alapellátásokon túl a személyes gondoskodást kiegészíti az az újszerű kezdeményezés, melyet Polgár Város Önkormányzata a 2013. évi Startmunka keretében egy újszerű kezdeményezést indított. Értéktanteremtő projektünk során szociális segítőkét alkalmazunk azon idős, egyedül élő vagy egyszerűen csak segítségre szoruló polgári lakosok részére, akik igénylik a ház körüli teendők ellátásában a közreműködést.

A ház körüli teendők ellátása az alábbi feladatokból állhat:

- lakókörnyezet rendbetétele (takarítás, ablaktisztítás, fűnyírás, kertrendezés)
- mosás, vasalás – helyszínen vagy a szociális segítő közreműködésével tisztítóhelyen

- vérnyomás, vércukor mérés
- bevásárlás, gyógyszerfelíratás, gyógyszerkiváltás, csekkbefizetés.

A fenti szolgáltatások minden igénylő részére **térítésmentesek**.

A fenti tevékenységek elvégzéséhez 10 fő szociális kisegítő áll rendelkezésre.

Az újszerű kezdeményezés március hónapban került megszervezésre, áprilistól lehet igénybe venni a szolgáltatásokat. Jelenleg közel 90 fő ellátásban segítünk, de az igények száma több lenne.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Polgáron az idősek számának és arányának emelkedése, a lakosság kormegoszlásának jövőbeni alakulása befolyásolja a munkaerő kínálatot és alapvetően meghatározza az oktatásra, szociális és egészségügyi hálózatra háruló feladatokat. Polgár Város Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű „idősbarát” politika kialakítását, különös figyelemmel kezeli az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeit, az idősek aktivitásának megőrzését, a róluk való gondoskodást.

A Térségi Járóbeteg Szakellátó Intézet is növelte otthonközeli ellátásának igénybevételét (úgy mint gyógytorna, műtét utáni regenerálás stb.)

A településen élő idős emberek közösségépítő szervezetei a Polgári Nyugdíjas Klub Egyesület, a TVK Nyugdíjasok Klubja, a Közalkalmazottak, Köztisztviselők Nyugdíjas Közossége, valamint az Idősügyi Tanács. E szervezetek közreműködésével különböző szabadidős programokon vettek részt, kirándultak. A szükséges pályázati forráshoz való hozzájutást az önkormányzat segítette azzal, hogy részt vett a pályázatok kidolgozásában.

E programokra a nyugdíjas résztvevőink szívesen viszik magukkal unokáikat is. A strandszezon idején a nyugdíjasok minden kedden aktív résztvevői a helyi polgári Strandfürdőnek, amelyet az Önkormányzat kedvezményekkel erősít.

A Művelődési Házban jogafoglalkozáson vehetnek részt. A korábbi TÁMOP pályázatokban is a Nyugdíjas Klub tagjai aktívan vettek részt, hozzájárultak a sikeres megvalósításhoz.

Rendszeres szereplői a települési rendezvényeknek, tapasztalataikkal hozzájárulnak a tájjellegű ételek elkészítéséhez.

Ez évben a „Digitális szakadék csökkentése érdekében” közös alapszintű tanfolyamom vehettek részt unokáikkal.

A TÁMOP-6.1.2-11 egészséges életre nevelő és szemléletformáló programok megvalósításában (24 hónap) is aktívan kivették részüket az idősek, nyugdíjasok, havi előadások kerültek kifejezetten részükre megszervezésre egészségügyi szakemberek, dietetikusok, gyógytornászok által, de meghallgatták a rendőrség és a polgárőrség közbiztonságról és önvédelemről szóló előadásait is.

Polgár Város Önkormányzata és a Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezet együttműködésével évek óta önerőből biztosítjuk a szociális tűzifát az idős, egyedülálló és szociálisan rászorult családok részére. Az elmúlt három évben több mint 1.600 család jutott önkormányzati segítséggel téli tüzelőhöz. A lakókörnyezet rendezettsége programunknak is elkötelezett partnere a Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezet.

Az idősek társadalmi aktivitásának fokmérője a rendezvényeken való nagyszámú részvétel. Nemcsak szemlélői, hanem aktív kezdeményezői a programoknak. Ők szervezik a Hurka-pite Fesztiválon a pogácsasütést és csigacsinálást, a gasztronómiai tapasztalataikat átadják a fiataloknak, a hagyományörzés aktív részesei.

A település által szervezett „Legszebb Konyhakertek” pályázatban is szívesen részt vettek, ahol a legidősebb résztvevő 95 éves volt.

Társadalmi szerepvállalásuk megmutatkozik abban is, hogy a településen három aktív nyugdíjas klub is működik, mely magában foglalja a település nyugdíjasait, a közszféra nyugdíjasait és a TVK-s nyugdíjasokat.

Szerepet vállalnak a különböző testületekben, úgymint Értéktár Bizottság, Polgár Városért Alapítvány, Helyi Választási Bizottság.

A lakókörnyezet rendezettségére vonatkozó kezdeményezésünk 2016. júliusában indult, mely oly módon nyújt segítséget, hogy a 65 év feletti idős ember a Polgári CSEMETE Szociális Szövetkezettől igénybe veszi a szolgáltatást, és ennek a szolgáltatási díjnak a 80 %-át az önkormányzat átvállalja. Ezzel a programunkkal 2016. évben a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázatán 2. helyezést értünk el.

Továbbra is ezt tartjuk legfontosabb vívmányunknak, hiszen az elöregedő, és egyedül maradó lakosságnak továbbra is fontos a környezete rendbentartása, amelyre egészségi állapota miatt már nem képes.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során kerületünkben	
beazonosított probléma	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre. Prevenációs tevékenység.
A generációk egyre nagyobb mértékű eltávolodása.	Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése.
Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztésre szorul.	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi, így különösen látásszervi, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során (lásd A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-át). A fogyatékkal élők munkaerőpiacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékkal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást.

A fogyatékos népegyen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnagyobb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés.

- a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága

Szorosabb együttműködés kialakítása szükséges az országos és megyei érdekvédelmi és szolgáltató szervezetek között. Mindemelllett a valós igények felmérése érdekében átfogó kutatása, vizsgálat is indokolt. Magyarországon az 1990-es évtizedben jelentősen visszaesett a foglalkoztatottság, és ez a fogyatékos emberek munkaerő-piaci helyzetére is hatással volt. A foglalkoztatottak aránya Magyarországon a fogyatékkal élők körében 2001. évi népszámlálás adatai szerint 9 százalékra csökkent.

- b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Polgáron közel 600 fő tagja a Hajdú-Bihar Megyei Mozgáskorlátozottak Egyesületének. A civil szervezet érdemben nem tud érdekképviseletet ellátni. Az érdekképviseleti szervezetekkel tovább kell bővíteni az együttműködési formákat. Jelenleg csupán havi egy alkalommal tartanak a településen fogadóórát. A Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete 2018. évben kereste meg az önkormányzatot, hogy

fogadóóra céljából helyiséget igényelne. Az önkormányzat pozitívan állt a kéréshez, és minden hónap második szerdai napján a látássérültek számára is megnyílik a lehetőség a konzultációra. Az önkormányzat és intézményei a lehetőséghez képest foglalkoztatja a csökkent munkaképességű személyeket. A munka elősegíti a személyiség fejlődését, meghatározott státuszt és elismertséget biztosít. Lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok kialakulását és a társadalomba való beilleszkedést.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Polgár és Térsége Egészségügyéért Alapítvány eszközök vásárlásával és kölcsönzésével igyekszik segíteni a fogyatékkal élőknek, a mozgásukban korlátozott embereknek. Rendelkeznek: kerekesszékekkel, betegágygal, gyógyászati segédeszközökkel (járókeret, mankó, háromlábú bot, felfekvés elleni matrac, kötszerek, kenőcsök, krémek). A 2016. évi jótékonyági koncert bevételét a fogyatékkal élőknek ajánlották fel.

A Polgári Szociális Központ keretében működő Támogató szolgálat a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelének megkönnyítése érdekében működtetett szolgáltatás.

„A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán, vagy egyáltalán nem képesek élni.”

A támogató szolgálat fontos szerepet tölt be az esélyegyenlőség előmozdításában, az 1998. évi XXVI. „a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról” szóló törvény a fogyatékos személyt megillető jogokat az alábbi csoportokra bontja:

- környezet
- kommunikáció
- közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés
- közlekedés
- támogató szolgálat, segédeszköz

Ahhoz, hogy a fogyatékkal élők a jogaikkal élni tudjanak a törvény az esélyegyenlősítés alábbi célterületeit jelöli meg:

- egészségügy
- oktatás/képzés
- foglalkoztatás
- lakóhely/közösségbe való befogadás, önálló életvitel
- kultúra/sport

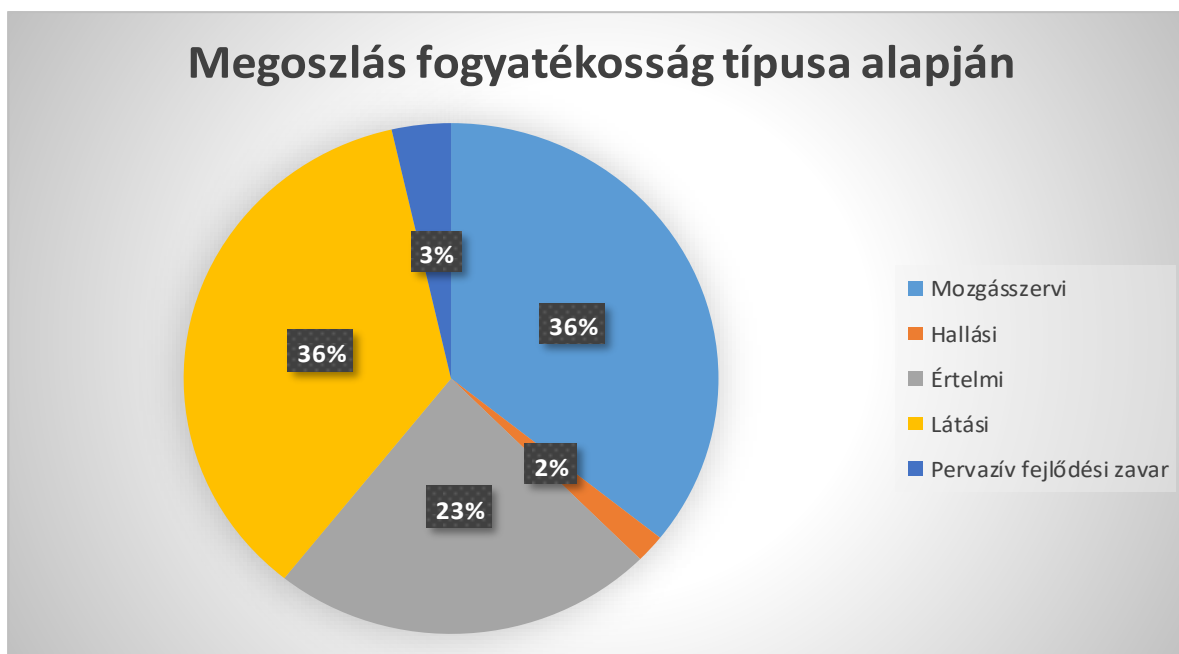
A támogató szolgálat által nyújtott szolgáltatások segítik a fogyatékkal élőket jogaik gyakorlásában az esélyegyenlőség célterületein. Az intézmény nyújtott szállító szolgáltatást rendszeresen igénybe veszik az ellátottak, azon célból, hogy tanintézményeikbe, valamint egészségügyi intézményekbe eljussanak. Az összes ellátott rendelkezik megállapodással a szállításra. A személyi segítség keretein belül legtöbbször gondozási-ápolási tevékenységek, háztartási segítségnyújtás, közszolgáltatások igénybevételéhez segítségnyújtás, ügyintézés, vagy megbízás alapján végrehajtott feladatok kerülnek ellátásra.

Kulturális, sport, vagy közösségi programokon való részvételhez, foglalkoztatáshoz való segítségnyújtás iránti igényt ellátottaink nem fogalmaztak meg. 2017. december 31-én a támogató szolgálat ellátotti létszáma 56 fő, mely 2 fővel több, mint az előző évben. Minden ellátott személynek volt megállapodása szállításra, valamint 16 főnek személyi segítségre is. A 2017. évben 7 új ellátott mellett 5-en szüntették meg az ellátást.

Ellátottjaink között nagyobb számban fordulnak elő látás-, értelmi- és mozgássérültek. Elmondható az is, hogy az értelmi fogyatékkal élők száma a fiatalabb ellátottak körében magas, míg mozgási és látási fogyatékkal élők száma az életkor előrehaladtával egyre inkább emelkedik.

A szállító szolgáltatás feladatmutatójában a 2015 után megfigyelhető visszaesést az magyarázza, hogy ettől az évtől a feladatmutató elszámolására vonatkozó szabályok megváltoztak. A szállítási feladatmutatókat tekintve a 2017-es évet érdemben csak a 2016-os évvel lehet összehasonlítani.

Fogyatékoság típusa alapján megoszló adatok 2017. évben.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A 2013. évben bekövetkezett jogszabályi változások miatt csökkent e személyek ellátása. Szigorodtak a közlekedési kedvezmények, a gépjármű adókedvezmények és a munkaképesség csökkenésének megállapítására vonatkozó rendelkezések is. A fenti szigorítások miatt nem lehet hagyatkozni a rendelkezésre álló nyilvántartásokra, hisz azok már nem a valós helyzetet mutatják.

Csökkenett a nyilvántartott létszám, ugyanakkor az egészségügyi állapot nem javult.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fogyatékkal élő személyeken kívül az akadálymentes környezetnek használóinak a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek. Az esélyegyenlőség szempontjainak vizsgálatánál két tényező kerül értékelésre: - az építési beruházások esetében a fizikai akadálymentesítés, a többi fejlesztés esetében a fogyatékkal élők számára biztosított info-kommunikációs hozzáférés az eszközök, szolgáltatások használatához (vakbarát számítógépes és egyéb eszközök, könnyen érthető kommunikáció, stb).

Az Ady Endre Művelődési Ház és Könyvtárban szükséges egy hangoskönyv kölcsönzési, illetve helyben használati lehetőség az idős korosztály számára.

Az önkormányzat intézményei részben akadálymentesítettek. Rámpával, akadálymentes feljáróval rendelkeznek, lifttel azonban nem.

A PÉTEGISZ Járóbeteg Szakellátó Központ és a Polgármesteri Hivatal, a művelődési központ a városközpont rehabilitációs beruházás befejezését követően vált teljesen akadálymentessé.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közösségi autóbussz-közlekedés támogatása című projekt megvalósításával az autóbusszmegálló és környéke is akadálymentesített.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Jellemzően nem akadálymentesek a munkahelyek, legtöbbször a pályázati lehetőségekre várnak.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Közigazgatási területünkön az utak – járdák minősége erősen kifogásolható ebből a szempontból, bár az elmúlt években pozitív változások történtek, úgy mint a gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése, az un. megszokott átkelőhelyek probléma mentesítése.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A települési támogatásoknál előnyt élveznek a fogyatékkal élők. A rendelet szabályozása úgy történt, hogy a fogyatékkal élő személyek jövedelemhatártól függetlenül részesednek a különböző támogatásokban.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élők önálló életvitele nem teljeskörűen támogatott.	Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása.
Szükséges a fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőségének támogatása. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrája fejlesztésre szorul.	Helyi civilszervezet létrehozásának kezdeményezése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Polgár a korábbi partnerség alapú tervezési gyakorlatnak megfelelően kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a helyi társadalmat intenzíven bevonja a várost érintő programok kidolgozásába és megvalósításába egyaránt. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Jelentős civil szervezetek a településen:

Polgárőrség, Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Vöröskereszt, Lokálpatrióta Mozgalom Egyesület, Nyugdíjasok Klubja Egyesület, Közalkalmazottak, Köztisztviselők Nyugdíjas Klubja, TVK Dolgozók Nyugdíjas Klubja, Foltvarrókör, Árvácska Népdalkör és Citeraegyüttes, Római Katolikus Karitasz, Méhészegyesület, Morotva Vadásztársaság, Pillangó Vadásztársaság, Sportegyesületek, Lovas Hagyományörző Egyesület, Életvirága Egészségmegőrző Egyesület, Polgár és Térsége Egészségügyéért Alapítvány, Polgár Város Közéletéért és Fejlődéséért Egyesület.

Az önkormányzat működteti a Polgár Városért Alapítványt, a Polgári Idősügyi Tanácsot, valamint a Közbiztonsági Fórumot.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az egyházak részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk (kálvária-domb, templomkerti szobrok).

A város hazai kapcsolatrendszerének fontos eleme a kistérségi településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás.

- Térségi Járóbeteg Szakellátó / PÉTEGISZ ZRT./
- Térségi Integrált Szakképző Társulás /TISZK/
- Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Társulás /HHT/
- Térségi Temetkezési Vállalkozás /KORPUSZ Kft./
- Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Zrt.

A város szakmai szervezeti és egyesületi kapcsolatai

- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ)
- Jegyzők Országos Szövetsége (JOSZ)
- Hajdúvárosok Szövetsége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

2017-2018 évben benyújtott, benyújtásra kerülő, illetve folyamatban lévő pályázatok

Sor-szám	Pályázat kódszáma	Pályázat megnevezése	Megpályázott összeg	Támogatás összege	Támogatás intenzitása	Benyújtás ideje	Pályázat állapota
1	VP6-7.2.1.- 7.4.1.2-16	Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez, állapotjavításához, karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése	129 411 730 Ft	42 985 452 Ft	90%	2017.02.06	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
2	KÖFOP-1.2.1- VEKOP-16	Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez	7 000 000 Ft	7 000 000 Ft	100%	2017.03.07	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
3	BM pályázat	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések - Mátyás u.- Kolozsvári út	17 647 059 Ft	13 235 294 Ft	75%	2017.05.08	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
4	TOP-1.4..1-15	Foglalkoztatás: Óvoda kapacitásbővítése	138 377 365 Ft	138 377 365 Ft	100%	2016.05.18	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
5	TOP-1.1.3-15	Helyi gazdaságfejlesztés: Piac és környékének felújítása	69 979 540 Ft	69 979 540 Ft	100%	2016.04.27	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
6	TOP-3.1.1-15	Fenntartható települési közlekedésfejlesztés: Kerékpárút építése	400 000 000 Ft	400 000 000 Ft	100%	2016.07.06	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
7	TOP-3.2.1-15	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése: Városgondnokság épülete	80 000 000 Ft	80 000 000 Ft	100%	2016.06.30	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
8	KEHOP-2.2.1-15	Északkelet-Magyarországi szennyvízelvezetési és -kezelési fejlesztés 3. (konzorcium)	923 936 907 Ft	923 936 907 Ft	100,0%	2016.	NYERT, pályázat megvalósítása folyamatban
9	HIM-HF16	Magyarországon található I. világháborús hadisírok	5 000 000 Ft			2016.11.30	jogorvoslati kérelem benyújtva

		és emlékművek felújítása					
10	EFOP-3.7.3.-16	Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítás	50 000 000 Ft		100%	2017.04.15	elbírálás alatt
11	EFOP-1.5.3.16.	Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben-kezdve mélyezett térségek (konzorciumi Hajdúnánással)	500 000 000 Ft		100%	2017.04.01	elbírálás alatt
12	EFOP 4.1.8.-16	A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései	20 000 000 Ft		100%	2017.04.15	elbírálás alatt
13	LEADER - VP6-19.2.1-45-3-17	Ifjúság- és lakosságmegetartó programok támogatása	2 000 000 Ft		85%	2018.04.13	elbírálás alatt
14	LEADER - VP6-19.2.1-45-2-17	Természeti és táji értékekre alapozott turizmusfejlesztés	9 605 126 Ft		60%	2018.03.19	elbírálás alatt
15	LEADER - VP6-19.2.1-45-4-19	Közösségi tevékenységnek helyt adó épületek és területek fejlesztése	10 000 000 Ft		85%	2018.04.13	elbírálás alatt
16	VP6-7.2.1.-7.4.1.2-16	Közétkeztetés fejlesztése - szociális főzőkonyha	23 000 000 Ft		85%	2017.05.08	elbírálás alatt
17	CSSP-TANHAZ-2018	Csóri Sándor Alap által meghirdetett hagyományteremtő táncházak szakmai program támogatása	2 000 000 Ft		100%	2018.05.02	pályázat benyújtásra került
18	Földművelésügyi Minisztérium	A hazai hulladékgazdálkodással és szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos lakossági környezettudatos szemléletformálás	3 000 000 Ft		100%	2018.05.07	pályázat benyújtása folyamatban
19	BM pályázat	Idősbarát Önkormányzat Díj 2018	erkölcsi elismerés		100%	2018.05.07	pályázat benyújtása folyamatban
20	BM-NGM pályázat	Virágos Magyarország környezetszépítő verseny 2018.	erkölcsi és jelképes anyagi elismerés		100%	2018.05.31	pályázat benyújtása folyamatban

21	KEHOP-1.2.1.	Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	10 000 000 Ft		100%	2018.06.01	pályázat benyújtása folyamatban
22	BM-NGM pályázat	ÖNHKI - szociális feladatok	kidolgozás alatt		100%	2018.07.15	pályázat benyújtása folyamatban
23	Országos Polgárőr Szövetség	"Polgárőr Város" cím elnyerése	100 000 Ft		100%	2018.06.01	pályázat benyújtása folyamatban

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) A helyzetelemzés adatszolgáltatásában részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, oktatási szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A teljes tervezet az Önkormányzat a honlapján, www.polgar.hu közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A PolgárTárs újságban folyamatosan tájékoztatjuk a lakosságot a programról és azok megvalósításáról.

A nyilvánosság folyamatos biztosítása érdekében két évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézmények, szülők és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

b) Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.
HEP-fórum folyamatos működtetése.

Polgár Város települési esélyegyenlőségi helyzetelemzésének és programjának monitoring vizsgálata az alábbiak szerint történik:

1./ Az intézmények két évente beszámolóikban értékelik az esélyegyenlőségi program megvalósítását.

Felelős: intézményvezetők

Határidő: első alkalommal 2020. évben

2./ A képviselő-testület az intézményi beszámolók alapján két évente értékelést készít.

Felelős: jegyző

Határidő: első alkalommal 2020. évben.

3./ Az értékelést minden érintett intézmény megkapja, melyek fejlesztési területeit éves tervezésénél figyelembe veszi.

Felelős: jegyző, intézményvezetők

Határidő: első alkalommal 2020. évben.

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése	Együttműködés a civil szervezettel, a roma nemzetiségi önkormányzattal, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal.
Gyermekek	A HH-ás, HHH-ás tanulók körében magas az iskolai lemorzsolódások aránya. A gyermekekre jellemző a szülők általi negatív minta átörökítése. A jövőkép hiánya.	Prevenációs módszerek kidolgozása. Egyéni fejlesztés. A gyerekek tanulásra való motiválása. Hatékony pedagógiai módszerek, tanulást segítő programok alkalmazása. pl. egyéni felzárkóztatás, pályaorientációs programok biztosítása. Életvezetési programok szervezése szülők részére
Idősek	Magas az egyedül élők aránya. Generációk egyre nagyobb mértékű eltávolodása.	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre. Prevenációs tevékenység. Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése.
Nők	Családbarát munkahelyek alacsony száma, atipikus foglalkoztatási formák hiánya.	Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása. Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése.
Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők önálló életvitele nem teljeskörűen támogatott. A fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőségének támogatása. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése	Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása. Helyi civil szervezet létrehozásának kezdeményezése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése	Önkormányzat, Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Felelős: jegyző
Gyermekek	Iskolai lemorzsolódások arányának csökkentése.	Köznevelési intézmények, Gyermekvédelmi felelősök, Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Felelős: jegyző
Idősek	Fokozott figyelem az idősekre	Önkormányzat, szociális és egészségügyi intézmények, civilszervezetek,

		Felelős: Jegyző
Nők	A nők, elsősorban a gyermeket nevelő nők helyzetének javítása	Civil szervezetek, Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály Család és Gyermekjóléti Szolgálat Önkormányzat, Felelős: jegyző
Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőségének támogatása.	Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ civilszervezetek, Szociálpolitikai kerekasztal Felelős: jegyző

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalmi elvárásoknak megfelelően beilleszkednek. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményein javítani tudjunk. Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek tehetséggondozását, és képességfejlesztését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek és egyedülállók biztonságára, mentális állapotára. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében az atipikus foglalkoztatási formák bevezetését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi elfogadtatására.

Romák és mélyszegénységben élők

Intézkedés címe:	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hiányos ismeretek a pénzkezelés és adósság keletkeztetés tárgykörében.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Életvezetési problémák beazonosítása. Célcsoporttal való együttműködés kialakítása. Rövidtávú: együttműködés kiépítése a célcsoporttal, partnerszervezetekkel, Középtávú: Kapcsolatfenntartás, bevont személyek számának növelése, Hosszútávú: Öngondoskodás megtanulása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása 2. Problémák megtárgyalása 3. Tanácsadás, információk átadása, útmutatás,
Résztevők és felelős	Érintett célcsoport, önkormányzat munkatársai, Szociális Szolgáltató Központ, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, helyi civilszervezetek, jegyző
Partnerek	Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, közüzemi cégek
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtávú: 2020. június 30 Középtávú: 2022. június 30. Hosszútávú: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Rövidtávú: Célcsoport feltérképezése együttműködés kialakítása. Középtávú: Kapcsolat fenntartása a célcsoporttal, a bevonható személyek számának növelése. Hosszútávú: A célcsoport motiválása, mely az öngonkoskodáshoz vezet.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Motivációhiány, társadalmi mobilitás alacsony foka, Képzés idejére anyagi támogatás, képzés helyszíne a település legyen, ahol a célcsoport él.
Szükséges erőforrások	Pályázati lehetőségek, a képzések személyi és tárgyi feltételei, pénzügyi fedezet

Gyermekek

Intézkedés címe:	Iskolai lemorzsolódások arányának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekekre jellemző a szülők általi negatív minta átörökítése. A jövőkép hiánya. Az általános iskolába járó HH-ás, HHH-ás gyermekek körében magas az évfolyamisméltlések, valamint az általános iskola 8. osztályát be nem fejezők aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: Családlátogatás a tanulók étmódjának, életvitelének, a szabadidős tevékenységeinek feltárása. A szülőkkel való kapcsolatfelvétel, az erre alapuló prevenciók munka kidolgozása. Középtávú cél: Tanulást elősegítő fejlesztő motivációs programok kidolgozása a hátrányos tanulók felzárkóztatása. Életvezetési programok szervezése szülők, gyermekek részére. Hosszútávú: A tanulókkal szülőkkel való együttműködés a rendszeres tanulás figyelemmel kísérése az iskola befejezéséig.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A tanulók integrált nevelése, tanulást segítő programok tanórán kívüli megszervezése, a gyermekek szakkörökbe való bevonása, sportolási lehetőségek biztosítása, magatartási problémákból adódó viselkedés fejlesztés, önismeret fejlesztés.
Résztevők és felelős	Köznevelési intézmény vezetője, pedagógusok, Roma Nemzetiségi Önkormányzat jegyző
Partnerek	Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti szolgálat, Családsegítő szolgálat, Polgármesteri Hivatal, Roma nemzetiségi Önkormányzat, Gyermekorvos, védőnő, Rendőrség, Gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtávú: 2020. június 30. Középtávú: 2022. június 30. Hosszútávú: 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon),	Rövidtávú: A hátrányos helyzetű tanulók fejlesztő programokba való bevonása. Középtávú: A hátrányos helyzetű tanulók együttműködése a nevelési intézménnyel Hosszútávú: Javuló tanulmányi eredmények. A HH-ás, HHH-ás tanulók körében a 250 óránál többet hiányzás mérséklése. A hátrányos helyzetűek lemorzsolódási arányának csökkenése.

valamint fenntarthatósága	Dokumentumok: Kimutatások, programtervek, levelek, meghívók, jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alulmotiváltak, a tanulásban, sok a mentális és magatartási problémával terhelt tanuló. A szülők általi negatív minta átörökítése, szocializációs hiányosságok. Jövőkép hiánya. A diákok, szülők oktatási intézménnyel való együttműködésének megerősítése a lemorzsolódások elkerülése érdekében Differenciált csoportokban történő foglalkoztatás, korrepetálás, tanácsadás, szakemberekhez irányítás. Életvezetési programok szervezése szülők, gyermekek részére.
Szükséges erőforrások	Emberi erőforrás: pedagógusok Képességfejlesztő pályázati lehetőségek

Nők

Intézkedés címe:	A nők, elsősorban a gyermeket nevelő nők helyzetének javítása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családbarát munkahelyek alacsony száma, atipikus foglalkoztatási formák hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása. Középtávú: Foglalkoztatási programok, nőket támogató eszközökkel (gyermekfelügyelet, óvodai nyitvatartásokhoz igazodó programok) Hosszútávú: A kisgyermeket nevelő nők családi és munkaerőpiaci helyzetének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés és elemzés az önkormányzati intézmények és gazdálkodó szervezetek munkaerő politikájáról. Helyi vagy térségi női civil szervezetek, valamint a nőket érintő hátrányos megkülönböztetés elleni fellépéssel foglalkozó civil szakmai szervezetek bevonása.
Résztevők és felelős	Civil szervezetek Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály önkormányzat, Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat
Partnerek	Civil szervezetek Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtávú: 2020. június 30. Középtávú: 2022. június 30. Hosszútávú: 2023. június .30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Problémás területek felmérése. Kisgyermekes szülők foglalkoztatásának elősegítése. Tréningek szervezése, pályázati lehetőség függvényében. Adatbázis létrehozása, karbantartása. Civil szervezetekkel való kapcsolatok kialakítása.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közös együttműködési szándék hiánya. Kevés munkahelyi lehetőség. A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, technikai feltételek, pályázati lehetőségek

Idősek

Intézkedés címe:	Fokozott figyelem az idősekre
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élők aránya. A generációk egyre nagyobb mértékű eltávolodása. Szociális szakellátások, szolgáltatások kiépítése.
Célok - Általános megfogalmazás rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre, prevenciós tevékenység. Rövidtávú: Társadalmi elfogadás és befogadás erősítése. Középtávú: Korosztályok közötti kapcsolatfelvétel, együttműködés Hosszútávú: Szociális szakellátások, szolgáltatások kiépítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Idős, egyedül élők számára célzott programok szervezése 2. Adatrögzítés, feldolgozás 3. Operatív beavatkozások kidolgozása az idős korosztályon belüli különböző célcsoportokra, a szükséges szolgáltatások feltérképezése.
Résztvevők és felelős	önkormányzat, civilszervezetek, intézmények, egyházak
Partnerek	önkormányzat, Polgári Idősügyi Tanács, nyugdíjas klubok, Családsegítő Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2020. június 30. 2. 2022. június 30. 3. 2023. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: Programszervezés a magány ellen. Középtávú: Adatbázis létrehozása, mely hozzáférhető az érintett szervezetek számára, valamint annak naprakészen tartása. Hosszútávú: A szükséges szociális szolgáltatások feltérképezése, útja a megvalósításhoz.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Egymásra figyeléssel, szorosabb együttműködéssel lehet a célokat végrehajtani, ellenkező esetben nincs lehetőség a fejlődésre.
Szükséges erőforrások	személyi és tárgyi feltételek, anyagi erőforrások

Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	A fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőségének támogatása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők önálló életvitele nem támogatott.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: civilszervezetek létrehozása, kapcsolatfelvétel a meglévőkkel. Középtávú: szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása. Hosszútávú: szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatbázis készítése. Civilszervezetek felkutatása, létrehozása. Pályázati lehetőségek feltérképezése.
Résztevők és felelős	civilszervezetek vezetői, intézmények, önkormányzat, egyházak
Partnerek	Polgári Szociális Szolgáltató Központ, fogyatékkal élők számára létrehozott civil szervezetek, Térségi Járóbeteg Szakellátó
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: Fogyatékkal élők civilszervezetekkel való együttműködése Középtávú: Az igényelt szociális szolgáltatások biztosítása Hosszútávú: Alapszolgáltatás infrastruktúra fejlesztése, esélyegyenlőségek támogatása. Adatbázis folyamatos frissítése
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2020. június 30. 2. 2022. június 30. 3. 2023. június 30.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés a hozzáférhető adat. Célcsoport bevonása az adatbázis létrehozásába.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, technikai erőforrás,

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Adósságcsapdapénzgazdálkodási hiányosságok kezelése	A lakosság hiányos ismerete a pénzkezelés és adósság keletkeztetés tárgykörében	Öngondoskodás elsajátítása	Gazdasági program Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió IVS	Életvezetési problémák beazonosítása, célcsoporttal való együttműködés kialakítása	Önkormányzat munkatársai, Szociális Szolgáltató Központ, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, helyi civil szervezetek, jegyző	2020. június 30.	Kapcsolatfenntartása a célcsoporttal, a bevonható személyek számának növelése	Személyi, tárgyi feltételek, önkormányzati pénzügyi források pályázati lehetőségek	Célcsoporttal való együttműködés, öngondoskodás, pénzgazdálkodás elsajátítása
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Iskolai lemorzsolódás mértékének csökkentése	Az HH-ás és HHH-ás gyermekek körében magas az évfolyamismételek és lemorzsolódások aránya. Körükben nagymértékű a szülők általi negatív minta átörökítése.	Kevesebb hiánnyal, Jobb tanulmányi eredménnyel a lemorzsolódások arányának csökkentése	Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési terv	Kompetencia felmérés, hátrányos tanulók felzárkóztatása a tanulást elősegítő programok szervezése Együttműködés és megerősítése az oktatási intézmény a tanulók és a szülők között.	Intézményvezető, pedagógusok, Tankerületi Központ Roma Nemzetiségi Önkormányzat jegyző	2020. június 30.	A HH-ás HHH-ás tanulók fejlesztő programokba való bevonása. Az alulmotivált, mentális és magatartási problémákkal küzdő tanulók szakemberekhez irányítása. A diákok és szülők oktatási intézménnyel való együttműködésének megerősítése.	Személyi, tárgyi feltételek, pályázati, pénzügyi források	Az oktatási intézmény, tanulók és szüleikkel való kapcsolattartás és együttműködés, motiváció erősítése

III. A nők esélyegyenlősége										
1	A nők, elsősorban a gyermeket nevelő nők helyzetének javítása.	Családbarát munkahelyek alacsony száma, atipikus foglalkoztatási formák hiánya	Családbarát munkáltató szemlélet kialakítása. Gyermekfelügyelet, óvodai nyitvatartásokhoz igazodó programok. A kisgyermeket nevelő nők családi és munkaerőpiaci helyzetének javítása	Szociális Szolgáltatás Fejlesztési Koncepció	Adatgyűjtés és elemzés az önkormányzati intézmények és gazdálkodó szervezetek munkaerő politikájáról. Nőket érintő hátrányos megkülönböztetés elleni fellépéssel foglalkozó civil szervezetek bevonása.	Civil szervezetek, Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztály, Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői szolgálat	2020. június 30.	Problémás területek felmérése. Kisgyermekes szülők foglalkoztatásának elősegítése. Tréningek szervezése. Civil szervezetekkel való kapcsolatok kialakítása.	Humán erőforrás, technikai erőforrás,	Folyamatos kapcsolattartás
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Fokozott figyelem az idősekre	Magas az egyedül élők aránya. Érdeklükben nem működik hatékonyan a közösségi szolidaritás. A generációk egyre nagyobb mértékben eltávolodnak egymástól.	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre, ennek érdekében prevenciós tevékenységek megvalósítása, befogadás erősítése, együttműködés a korosztályok között. Szociális szakellátások bővítése	Polgári Idősügyi Tanács programja Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció IVS Egészségterv	Kapcsolatfelvétel a településen működő nyugdíjas szervezetekkel, adatbázis létrehozása, a meglévő adatbázis kibővítése, az adatbázis karbantartása, az idősekkel való hatékony törődés	Önkormányzat polgármestere, jegyzője, a terület felelőse	2020. június 30.	A naprakész adatbázis alapján a célcsoportok operatív segítése	Személyi, tárgyi feltételek, önkormányzati pénzügyi források pályázati lehetőségek	Önkormányzati döntésekkel és támogatásokkal fenntarthatóvá válik
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	A fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőség	A fogyatékkal élők önálló életvitele nem	Fogyatékkal élők teljes esélyegyenlőségének	Önkormányzat gazdasági programjával,	Adatbázis készítése. Civilszervezetek	Jegyző mozgáskorlátozottak	2020. június 30.	Beavatkozási területek meghatározása. Hátránykom-	Humán erőforrás, technikai erőforrás,	Adatbázis karbantartása, problémás területek konkrét ismerete

	ének támogatása	támogatott	támogatása. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése	fejlesztési elképzeléseivel, szociális rendelet karbantartása	felkutatása, létrehozása. Pályázati lehetőségek feltérképezése.	egyesületének helyi vezetője, Szociális szolgáltató Központ		penzáló tevékenységek lehetőség szerinti beavatkozással, intézkedések megtétele.		
--	-----------------	------------	--	---	---	---	--	--	--	--

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására, megvalósítására, fenntarthatóságának biztosítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

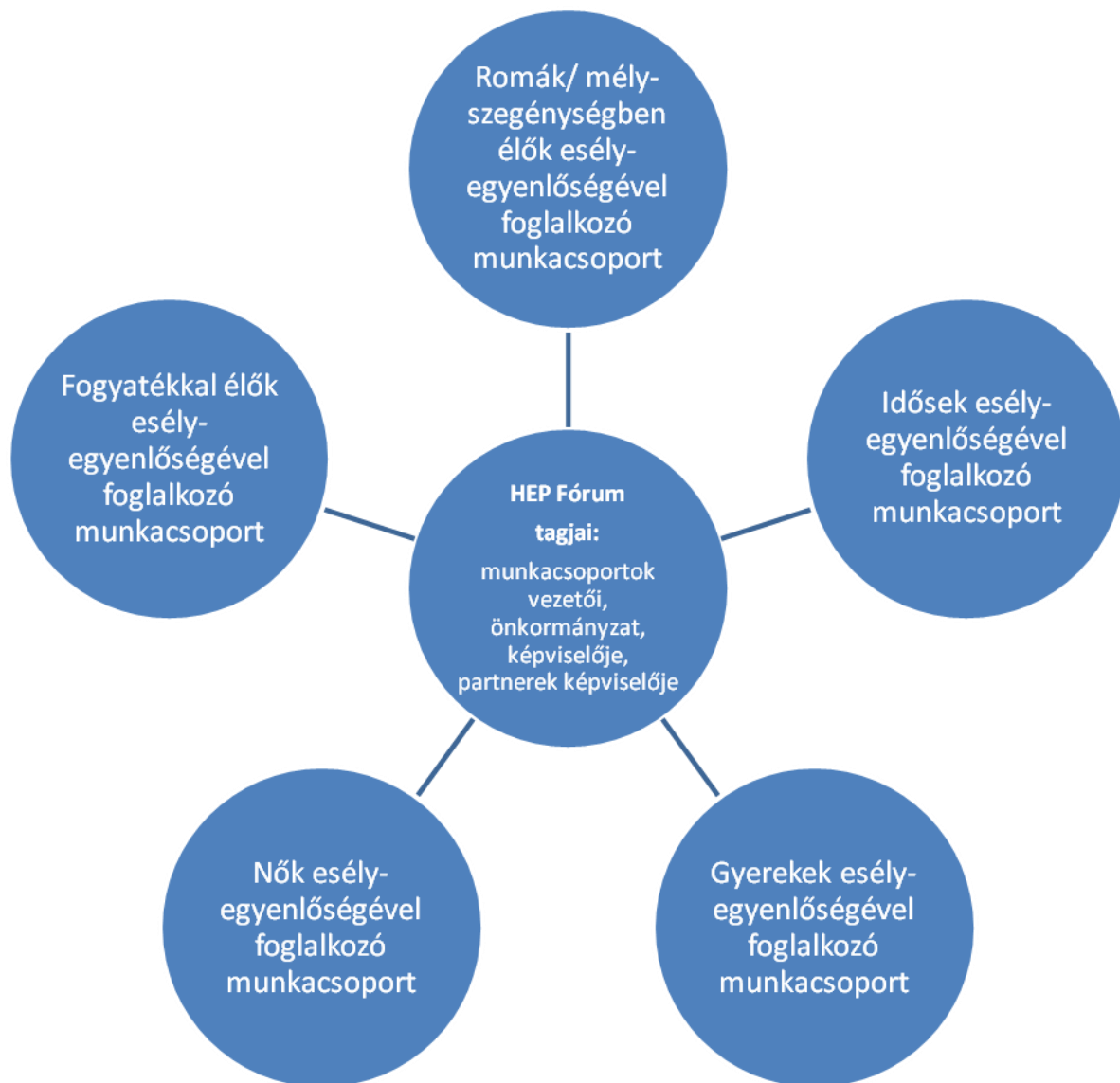
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is,

a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester, jegyző felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.